Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...майн 1921 оной ...йн 21-һээ гарана | № 106 (14217) | 1976 оной майн 6, четверг | Сэн 2 мүнгэн.

ГАЗЕТЭНҮҮДЭЙ ХАРАЛГАДА ИЛАГШАД

Россин Федерациин районуудай, городуудай, округуудай ба нэгэдэмэл газетэнүүдые уран һайханай шэмэглэлэй, полиграфическа талаарнь эрхим һайнаар гүйсэдхэхэ Бүхэроссиин конкурсын дүнгүүдые Хэблэлэй, полиграфиин ба номой худалдаа наймаанай хэрэгүүдэй талаар РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй, СССР-эй Журналистнуудай холбооной, СССР-эй соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай, полиграфи болон хэблэлэй НТО-гой Түбэй правлениин президиумэй хамтын жюри согсолбо.

РСФСР-эй 63 область, хизаар ба автономито республикын 239 газетэ конкурсдо хабаадуулагдаһан байгаа.

«Знамя Ильича» (Белгородско область), «Ленинское знамя» (Московско область), «Невская заря» (Ленинградай область) газетэнүүдтэ нэгэдэхи һуури олгогдожо, нэгэдэхи шатын дипломууд барюулагдаба.

Долоон газетэ хоёрдохи шатын дипломуудта хоёрдохи шангуудта хүртэбэ. 13 газетэ гурбадахи шатын дипломуудаар, гурбадахи шангуудаар шагнагдаа.

1977 ондо конкурс үргэлжэлүүлэгдэхэ юм.

(ТАСС).

ТАБАН ЖЭЛ — АШАГ ҮРЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

...АН ТУГ БАРЮУЛАГДАБА

...орденто локомо... заһабарилгын за... коллектив 1975 оной ... кварталай дүнгөөр ... Зам харилсаанай ... ствын, профсоюзай ... дамжуулгын Улаан ... дахи мүнгэн шантай... бэлэй. Түс заводой ... байгша оной нэгэ... кварталда дэлгэрһэн ... социалис мүры... эдэбхитэйгээр хабаа... һайн шанартай про... бүри ехээр гаргаһан ... орденто ЛВРЗ-... хүдэлмэришэдэй нэгэдэхи кварталда түйлаһан амжалтануудыень СССР-эй Зам харилсаанай министерство, профсоюзай ЦК үндэрөөр сэгнэжэ, дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар дахин барюулба. Майн нэгэнэй һайндэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан дээрэ КПСС-эй Буряадай обкомой секретарь В. Г. Бирюков СССР-эй Зам харилсаанай министерствын, профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан туг заводой хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэдтэ барюулба.

П. БУРМАКИН.

...НОЙ ДУНДАҺАА ШАЛГАРБА

...замай Улаан-Үдын станциин локомотивна ... коллектив энэ жэлэй нэгэдэхи квартал соо ...н социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр ха...жа, арадай ажахыда хэрэгтэй ашаа шэрэ...баряа 11 процентээр үлүүлэн дүүргэһэн бай... ...лай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабари 100,5 ...дэ хүргэгдөө. Энэ саг соо 124 мянган кило... электрын элшэ хүсэн, 54 тонно шэнгэн ту...рбалагдаа.

...Р-эй Зам харилсаанай министерство, проф... ЦК локомотивна депогой коллективэй эдэ ...йлалтануудыень үндэрөөр сэгнэжэ, дам... Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар ...ба.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

...АГАЙ АЖАЛ ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

...каллес» нэгэдэлэй ... 1976 оной түрүү...ай һарые габшагай квартал гэжэ соносхоно. Байгалай, Итанцын, леспромхозуудай ...руд габшагай ажа... бусадай дундаһаа ... һэн. Буряадай ме... модо болбосоруул... комбинадай коллектив ...ь һарадаашье про... гаргажа, абаһан ... амжалтатайгаар бэе...

«Забайкаллес» нэ... коллектив нэ... кварталай даабариһаа ... миллион 300 мян... ...гэй продукци ху... юм. Ажалай бүтээ... процентээр дээшэлүү... хүдэлмэришэ... ...сотой бэрхээр хү... ашаар эдэ бүхы дам... ...лагдаа гэжэ хэлэ...

... леспромхозой Зо... ...оч пунктын коллек... ...ньнигынь В. В. Пе..., цехэйнь комитедэй түрүүлэгшэ В. А. Егоров) модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ даабаряа 29,8 процентээр, модо тээхэ даабаряа 11,3 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, бусадай дундаһаа шалгарба. Эдэнэр «Забайкаллес» нэгэдэлэй, профсоюзай обкомой нэгэдэхи мүнгэн шан дамжуулгын Улаан туггайгаар абаба.

Шулуутайн леспромхозой мастер В. И. Жестовскиин хүтэлбэрилдэг участогай хүдэлмэришэд модо бэлэдхэхэ даабаряа 44,7 процентээр үлүүлэн дүүргээ. Энэ коллективтэ дамжуулгын Улаан туг нэгэдэхи мүнгэн шантайгаар барюулагдаба.

Итанцын леспромхозой Кикын пунктын коллектив хоёрдохи мүнгэн шанда хүртэжэ урмашабад. Хориин леспромхозой Тужинка пунктын коллектив гурбадахи һуури эзэлбэд.

К. МАТВЕЕВ.

...ҺАЙТАЙ ...РБЭН ҺАРА

...лиин аймагай ...нна предприяти... коллективүүд арба... жэлэй түрүүшын ... даабари болзорһоонь ... гэһэн мүры... оролсоод, эршэтэй хүдэлжэ байна. Сэ... модоной баазын, леспромхозой кол... түсэбөө үлүүлэн бэшэнэйнгээ дун... ...гарба.

...хэдэ, Еловско лес... коллектив байгша ... һара соо 25 ...кубометр модо бэлэд... ...ряа 29.800 кубо... ...гөө. Коллектив ...ан түсэбһөө га... мянган түхэригэй ... худалдаһан байна. ...лектив нэгэдэхи ... түсэбые амжалта... бэелүүлжэ, аймагай дамжуулгын Улаан ... шагнагдаһан юм. ... апрелиин даабари мүн лэ үлүүлэн дүүргэжэ, амжалтаяа улам арьбадхаба.

Сэлэнгын модоной баазын коллектив жэлэй эхинһээ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, продукци гаргаха һара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Эдэнэр дүрбэ һарынгаа даабариһаа гадуур 5 мянган хэһэг шпала, 800 кубометр хюрөөдэмэл хэрэгсэлнүүдые гаргаа. Итанцын леспромхозой коллектив модо бэлэдхэхэ дүрбэ һарынгаа даабари 2500 кубометрээр үлүүлээ. Хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 160 мянган түхэригэй продукци худалдаба.

Аймагаймнай промышленна предприятинуудай коллективүүд түрүүшын дүрбэ һара соо 10 миллион 465 мянган түхэригэй продукци худалдаха даабаряа болзорһоонь урид апрелиин 27-до дүүргэжэ, хараалагдаһан түсэбһөө гадуур 600 мянган түхэригэй продукци худалдаба.

А. ГЛАДКИХ,
КПСС-эй Прибайкалиин райкомой промышленностиин таһагые даагша.

АРБАДАХИ ТАБАН ЖЭЛЭЙ ХАБАРАЙ ТАРИЛГА

РЕПОРТАЖ

ТҮРҮҮШЫН УРГАСА

Газаа гушаад градус хүйтэнэй ханхинажа байхада, шэл хушалтатай үбэлэй теплицэ соо ноо ногоон үгэрсын, мангирай ламаа һабшын надхажа, эдеэгэз хүсэжэ, үнгын һайхан сэсэгүүдэй һалбаран байхые харахадаа, мүнөө хэншье гайхахаа болинхой ааб даа.

Тээсгэн, бүри апрелиин эхеэр Оронгын совхоздо ябахадаа, тэндэхи овощ ургуулагшадай ажалаар һонирхоо һэмди.

Ёһотойл хабарай хатсуу хүйтэнэй саг байгаа. Хада гүбээгэй ара талада, хонхор жалга соогуур саһан үшөө хайлаагүй, эндэ тэндэ сайбалзажа харагдажа, газарай хүрьһэн гэдэхэ гэжэ һанаандаашгүй байгаа бэлэй.

Минии үнинэй танил, энэ совхозой барилгашан-прораб Владимир Хабусовтай уулзаад, тэндэхи дархашуул барилгашадай ажал тухай асуухадамни, нигэжэ хэлэбэ:

— Эгээ мүнөө үедэ тиимэ томо барилгашье хэнэгүйбди. Харин һаянай совхозойнгоо барилгашадай хүсөөр теплицэнүүдээ заһабарилжа, заримыень шэнээр барижа, тухагүй байнабди. Ошожо харахамнай гү? Үгэрсын шэнэ ургасын амта үзэхэт, — гэбэ.

Зүүн Оронгодо хүрэжэ ерэхэдэмнай зэргэлүүлээд барижархиһан олон тоото теплицэнүүдэй шэл хушалтанууд наранда яларан, холоһоо элеэр харагдажа байгаа һэн. Огородшод овощ ургуулгадаа бэлдэжэ, сүлөө тухагүйнүүд: теплицэнүүдэйнгээ дээрэхи шэл хушалтые заһабарилна, шэнэлнэ, шэбхээ досооонь зөөнэ. Шэнээр баригдажа байһан теплицэнүүд тээһээ хүнүүдэй һүхөөр модо сабшаха абяан таһарнагүй. Шэбхэ тээһэн трактор, автомашинанууд баһал нишэ таһалгаряагүй гүйлдэнэ.

Халуун уураалаар дулаасуулагдадаг эндэхи хоёр теплицэ соонь орожо хараабди. Газаа хүнэй даарахаар һалхитай хүйтэн байбашье, эндэ ороходо зунайхидал адли халуун, үгэрсын үдхэн ногоон эшэ намаа соогуур зүгынүүдэй дүнгинэлдэхэ абяан таһарнагүй. Гансахал платьяараашье һаа, халуудажа, хүлэршэһэн эхэнэрнүүд хоёр һөөмһөө ута үгэрсэнүүдые суглуулжа, сүлөөгүй хүдэлнэ. Тэрэнээ мэшээглээд ябална.

— Мартын эхеэр эдэ дулаасуулагдадаг теплицэнүүд соогоо үгэрсын үрэһэ таряа һэмди. Түрүүшын ургаса апрелиин 2-то хуряагдаа. Мүнөө тэрэ гэһээр 80 шахуу центнер эртын үгэрсэ городой столово, магазинуудта гаргажа худалдаабди. Эдеэшэһэн үгэрсөө неделидээ гурба дахин суглуулнабди, — гэжэ ажахын теплицын бригадые даагша, агроном Зинаида Павловна Батуева хөөрэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ түс совхозойхид хабар эртэнһээ эхилээд, намар хожом болотор теплицэдэ овощ ургуулжа, бага бэшэ олзо доход оруулдаг болонхой. Жэшээнь, нёдондо дээрээ хушалтатай газарһаа хамта 600 гаран центнер үгэрсэ, мангир хуряагаа гэхэ гү, али теплицын дүрбэлжэн метр бүхэнһөө 16 килограмм овощ ургуулаа юм. Зарим түрүүшүүлынь, жэшээнь, Лубсан-Цурбо Дашиева, Дарья Санжиева, Бадма-Ханда Ринчинова гэгшэд бүриншье ехэ ургаса абаа. Аймагай бусад ажахынуудайхитай жэшэхэдэ эндэхид муу бэшэ үрэ дүн түйлаһаар болоно. Үнгэрэгшэ жэлдэ совхоз теплицын ажахыһаа хорёод мянган түхэригэй сэбэр олзо оруулаа һэн.

Эдэнэй дүршэл дээрэһээ харахада шэл хушалтатай теплицэ соо эртын овощ ургуулха гээшэ ипаала ашагтай байна. Хоёрдохёор, хото болон хүдэлмэришэдэй тосхонуудай хүн зонииг огородой ногоон эдеэгээр һайса хангаха гэжэ город шадарай ажахынуудай урда тодорхой зорилго табигданхай ха юм. Тиимэһээ түс совхоз мүнөө байһан 8 теплицынгээ хажууда үшөө хоёрые шэнээр барижа байнхай. Эндэнь түс тустаа 600 дүрбэлжэн метр талмайтай байха. Теплицэ бүхэнэй барилгада 7 мянган түхэриг гаргашалагдаха. Тэндэһээ абтаһан ургасаа худалдахадань, энэ гаргашань нэгэ жэл соо харюулагдаха ёһотой.

М. НАМЖИЛОВ.
Улаан-Үдын аймаг.

СОШОРДОМО ДОХЁО

ТАРИЛГЫН ЭХИЛШООД БАЙХАДА...

Манай аймагай ажалшад урдынхи шэнги энэ жэлэй хабарай тарилгые сагай уларилай эгээл таарамжатай зохид үедэ, агротехническэ үндэр хэмжээндэ шанар һайнтайгаар үнгэргэхэ зорилго урдаа табинхай.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ манай аймагай колхоз болон совхозууд 780 мянган центнер сроолһо таряа ургуулха гэһэн уялга абанхай. Энээнһээ гадна 700 мянган центнер силосэй ургамалнуудые хуряаха, 50 мянган центнер сенаж дараха, 200 мянган центнер витаминтай ногооной гурил бэлэдхэхэ, 410 мянган центнер үбһэ сабшажа абаха зорилготой.

Энэ жэлэй тарилгын хэмжээн нёдондонойхиноо 1.400 гектараар үргэдхэгдэхэнь. Хамта дээрээ 97,5 мянган гектар дээрэ тарилга хэхээр бэлдэгдэһэн газар (паар) багатай дээрэһээ алар 66 мянга шахуу гектар газар энэ хабартаа хахалха болоно бди. Үшөө 14 мянган гектар эртын паар хахалагдаха. Нихэлээрээ газар хахалха агрегат бүхэндэ 188 гектар хүртэнэ бшуу.

Иимэ бүтээсэ түйлахын тула халаан бүхэнэй ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэн, һаадгүйгөөр ажаллахын тула механизаторнуудай дунда мүрысөөн үргэнөөр эмхидхэгдэхэ ёһотой болоно.

Түбхын түрүүндэ механизаторнуудай байха полевой стануудые зохидоор түхеэрхэ болонобди. Борьёогой совхозой нүхэр П. Шараповай толгойлдог тракторно-таряан ажалай 2-дохи бригадын полевой стан һайнаар түхеэрэгдэнхэй гэжэ шалгалта тэмдэглээ. Энэ совхозой Нугын полевой стан, XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Хоолой гэжэ газарай полевой стануд механизаторнуудай байхаар бэлэн болгогдоо.

Гэхэтэй хамта Ториин совхозой Алцагай отделениин Борьёодохи полевой стан, «Мир» колхозой Хара Үбһэн гэжэ газартахи Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Бага Наринай бригадын, «Коммунизм» колхозой Залаа Үбэрэй бригадын, «Октябрьский» совхозой Сагаан Толгойн полевой стануд түхеэрэгдээгүй байха юм. Полевой стануудай гэрнүүд задагай зайдан, сонхонуудынь шэлгүй, шэрэм табигдаагүй, сагаадаа болоод лэ орхигдошоһон байна. Механизаторнууд поли дээрэ гараһаар нилээд удаан болобошье, тэндээ байрлажа ажаллаха аргагүйдэнэ, халаанайнгаа һүүлээр гартаа харижа баатай болоно.

Зарим бригаданууд полевой стан үгы дээрэһээ вагонууд соо байрлана. Жэшээнь, Ториин совхозой дүрбэн отделениин нэгэндэншье полевой стан үгы юм. Механизаторнууд «бураздаа дээрээ эдеэлдэг юм даа» гэжэ совхозой хүдэлмэришэдэй профсоюзай комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр П. Кречетов һанаа амараар хөөрэнэ. «Заречный» совхозой механизаторнууд мүн лэ иимэрхүү байдалтай юм.

Механизаторнуудай байра байдал тушаа Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо анхарал һайнаар хандуулагдадаг гэжэ урда жэлнүүдтэ хэлэгдэдэг байһан юм. Харин энэ жэл ташха ондоо байдал үзэгдэбэ. Бусад ажахынуудташье хабарай тарилгын үедэ механизаторнуудые һайн байраар хангаха асуудалнууд иимээр лэ, «вагонууд соо байрлаха юм» гэһэн найдалаар халхалагдажа байна. Дүрбэн хүнэй багтаамжатай вагонууд соо механизаторнуудай һайнаар амарха, эдеэлхэ аргань олдохогүй гэжэ мэдээтэй.

Зарим бии байһан полевой стануд соо харуулан ойлгуулха агитаци байхагүй. Механизаторнуудай социалис уялганууд, үдэр бүриин хүдэлмэриин дүн харуулһан самбарнууд, уряа лозуннууд, «Дайшалхы» болон «Сахилгаан» хуудаһанууд харагданагүй. Тиимэһээ хүнэй тэндэ орохо дураншье хүрэнэгүй. Хабарай тарилгын түрүүшын үдэрһөө социалис мүрысөөнэй дүнгүүд согсологдохо, хүн болгоной хараха газарта үлөөгдэхэ ёһотой аад, даб дээрэ юуншье болоногүй.

Вагонууд соо харуулан ойлгуулха агитаци хэгдэхэһээ байха шорой шохойнь хамагдаагүй, сагаадагдаашьегүй байһые «Коммунизм» колхоздо хэгдэһэн шалгалта харуулаа. Мүнөө түрүүшын механизаторнууд поли дээрэ гараһаар арбаад хоножо байна. Теэд агитаторнууд, политинформаторнуудшье үзэгдэнэгүй.

Полевой стануудые уран гоёор шэмэглэхэ хэрэгтэ соёлой хүдэлмэрилэгшэд хабаадалсанагүй. Механизаторнуудые хангахын тула уран һайханай самодеятельностиин коллективүүд концерт бэлдээгүй байһаар. Ториин соёлой байшан (директорынь нүхэр Ахмадулин) энэ жэл тон хангалтагүйгөөр хүдэлнэ. Урда жэлнүүдтэ механизаторнуудые хангаха талаараа суурхажа ябадаг аад, даб дээрэ анирншье гаранагүй.

Аймгүйсэдкомой соёлой таһаг хадаа механизаторнуудта айлшалжа байха 5 агитбригада эмхидхэгдээ гэхэһээ бэшэ ондоо юумэ мэдэнэгүй.

Аймаг доторнай 13 автолавка бии юм. Тэдэнэр хабарай тарилгада хабаадалсагшадые хангаха ёһотой. Теэд Бургалтайн сельпогой автолавкын наймаалагша — жолоошон Б. Б. Дылыков гэгшэ хүнэй хэрэглэмээр эд бараанай, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр дутамаг байба. Иимэ байдал Дээдэ Үшөөтэйдэшье үзэгдэнэ. Энэ ушар хадаа аймагай эд хэрэглэгшэдэй нэгэдэлэй хүтэлбэрилэгшэдэй өөдтэй бэлэдхэл хээгүй байһыень гэршэлнэ.

Элүүрые хамгаалгын, кинофикациин хүдэлмэрилэгшэд механизаторнуудые хангаха график, маршрудуудые табинхай, аптечкэнүүдые бэлдээ, ямар кинофильм харуулха тухайгаа тодорхойлоо.

Мүнөө хабарай тарилгын эхилшоод байхада механизаторнуудые хангаха хэрэгтэ дутагдалнуудай ехэ олон байһанинь элирүүлэгдээ. Тарилгын түрүүшын үдэрһөө ушарһан дутагдалнуудые дары усадхаха зорилгоор зохихо хэмжээнүүдые абаха шухала.

Д-С. БУБЕЕВ,
хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай райкомой түрүүлэгшэ.
Зэдын аймаг.

Малай тэжээл — мүнөөдэрэй шухала асуудал

УРГУУЛХАНЬ ХҮШЭРШЬЕ ҺАА, УРГАСАНЬ УРМАШАМААР ДАА

Ойрын жэлнүүдтэ адууһа малайнгаа ашаг шэмэ эрид нэмээжэ, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр абахын тула тэжээлэй ургамалнуудые, илангаяа баян ургаса үгэдэг горох, куузику, наран сэсэг, кукуруза ехээр тариха тухай «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» соо тодорхойгоор хэлэгдэнхэй гээшэ. Үнэн дээрэнь абажа харахада, адууһа малаа иимэ шэмэтэ тэжээлээр хүсэд хангангүй һү, мяха, нооһо, үндэгэ элбэгжүүлхын ямаршье аргагүй ха юм.

Манай совхоз һүүлэй жэлнүүдтэ тэжээлэй ургамалнуудые, илангаяа кукуруза ехээр тариха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулдаг болоо. Мүнөө кукурузымнай плантаци 370 гектарта нэмжынэ. Гадна 500 гектарта тэжээлэй ургамалнууд таригдана. Энэ ехэ газарта кукуруза, тэжээлэй ургамалнуудые таряашье һаа, ниитынгээ адууһа малые шэмэтэ тэжээлээр гүйсэд хангажа шаданагүйбди. Ушарынь хадаа, нэгэдэхеэр, ургасымнай гарасa дээшэлнэгүй, хоёрдохёор, намартаа, хуряалгын үедэ ехэ гээлтэ, хоролтодо ороно.

Тэжээлэй ургамалнуудай, кукурузын тоггууритай баян ургаса хуряажа абаха гэбэл, нэн түрүүлэн даажа абаһан поли дээрээ жэлэй дүрбэн сагта жэншэдгүй хүдэлмэрилхэ болоогдоно. Тиихэдээ намартаа ургасаяа хуряажа абаһаар газараа хахалжа, үбэлһөө эхилэн чаг шэбхэ гаргаха байна. Хабартаа аргатай һаа (уһалагдадаг һаань) үндалуулаад, минеральна үтэгжүүлгэ оруулхада зохид байдаг. Манай звено урдандаа кукурузынгаа поли дээрэ түхэреэн жэлээрээ ажалладаг байһан юм. Харин энэ үбэлдөө гурбан механизаторыемни ондоо ажалда хүдэлхыень абаад, хабар болотор гансаардуулаа. Нигэжэ үбэлдөө гансаарханаа үлэхэдөө ямар юумэ хэхэбши даа. Тэрэл трактораа, сеялкэ, культиватораа, үтэгжүүлгэ оруулдаг түхеэрэлгээ заһабарилааб. Хабартаа саһанай хайлажа байха үеэр нэгэ механизатораа абаад, һайрамаар кукурузынгаа поли уһалаабди.

Удаань КРН-4,2 түхэлэй культиватораар, РУМ-3 түхэлэй машинаар аммиагай селитрэ гектарай 2,5 центнерэй хүртэхөөр оруулжа захалаабди. Мүнөө энэ хүдэлмэримнай үргэлжэлһэн зандаа. Хабартаа ажалай ехэ боложо захалхада, үшөө нэгэ хүниинемнай үгөө. Тиигэжэ мүнөө Жамсаран Доржиев Иван Снеговской хоёртой поли дээрэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулнаб.

Нёдондо манай звено сагай уларилай таарамжагүй, ган гасуур байбашье, гектарай 180 центнер кукурузын эшэ набша хуряагаа һэн. Харин байгша ондо энээнһээ бага бэшэ ургаса суглуулха түсэбтэйбди.

Намарһаа хабар болотор бүхы звеногоороо ажаллажа гараһан байбал, Бургаастайн булагта нилээд ехэ тошо халяаха бэлэйбди. Мүнөө абаад харахада, энэ булагта нэгэшье кубометр тошон халяагдаагүй, уһагүй үлэшөөбди. Энэ дутагдалаа усадхахын тула мүнөөнһөө бүлүүр станцинуудаа тодхожо, бүхы полиёо уһалха саг ерээ.

Кукуруза гээшэмнай бусад ургамалдал адли харууһа ехэтэй гээшэ ааб даа. Тариханаа хуряатараа һайнаар харууһалжа, буртаг үбһыень усадхажа байгаагүйдэ ехэ ургаса абтахагүй. Тиимэһээ нэн түрүүлэн кукурузашадай звено дүршэлтэй механизаторнуудһаа бүридүүлэн байгуулха, хэрэгтэй машина, техникээр, элдэб түхеэрэлгэ, тракторaар гүйсэд хангаха болоно. Тэрэгүй һаа тарилгаяа агротехническэ эгээл һайн болзорто үнгэргэжэ шадахагүй байнабди.

Мүнөө жэлһээ манай звено совхозойнгоо бүхы тэжээлэй ургамалнуудые даажа абахаар хараална. Кукурузаһаа гадна 500 гектарта тариглаһан куузику, сорго, горох, обёосой холисо, бултыень даажа абаад харууһалха болонобди. Ажалнайшье ехэ болохо юм бэзэ. Нигэжэ тэжээлэй ургамалнуудые тусгаар звено даажа абабал, һайн харууһатай болохо.

Хоёрдохёор, даалгагдаһан газарынь жэл бүри хүсэд үтэгжүүлэгдэжэ, гарилгамнай унжагайрүүлагдангүй үнгэрхэ байгаа.

Үнгэрһэн жэлнүүдтэ хэһэн ажалайнгаа дүн согсолон харахада, бидэ тарилгаяа унжагайруулнабди. Энэ ямар ушарһааб гэбэл, тарилгын үедэ агрегадууд дуталдана, үрэһэ хүрэнгэ саг соогоо поли дээрэ асарагданагүй. Һүүлээрнь кукурузамнайшье жэгдэ урганагүй. Нигээд ерэхэлээрээ буртаг үбһыень усадхахада ехэ һаад ушаруулна.

Би мүнөө 29-дэхи жэлээ механизатораар ажалланаб. Тэрэнэйнгээ 19 жэлые кукурузашадай звеное даагшаар хүдэлөөб. Шэмэтэ тэжээл болодог кукуруза ургуулха талаар ипаала дүршэлшье аабзаб. Теэд мүнөө энээн тухай ондо юумэ хэлэлтэгүй. Минии һанамжа гэхэдэ, кукурузаяа заабол өөһэдөө хуряадаг болобол найн зохид һэн. Юуб гэхэдэ, намар, хуряалгын үедэ залуу хүбүүд эндэ хүдэлхэдөө, комбайнайнгаа хажуур тааруулангүй, кукурузын эшые дээхэнүүр долгитуулан сабшана, ехээр гээлтэ, хоролтодо оруулна.

Богонёор хэлэхэдэ иимэл даа. Тэжээлэй ургамалнуудые ургуулдаг манай звеногой механизаторнууд хэды бэрхэшээлтэйшье һаань, шударгыгаар ажаллажа хараалнаа сүм дүүргэхэ аргатай. Юуб гэхэдэ, бидэндэ малай шэмэтэ тэжээл болохо кукурузын баян ургаса һаабол ургуулха ехэхэн даабари үгтөөд байна гээшэ.

Б. ЖАМБАЛОВ,
Сэлэнгын аймагай Химнын совхозой кукурузашан.

ЧССР—СССР: ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗМЫН ГОЛ ЁҺОНУУДААР

ПРАГА. (ТАСС). 1970 оной майн 6-да Прагада гар табигдаһан СССР-эй ба ЧССР-эй хоорондохи хани барисаан, харилсаа холбоон, нэгэ нэгэндээ туһалалсалга тухай договор хадаа совет-чехословак харилсаа хүгжөөлгэдэ түүхэтэ үе шата болоһон байна. Тэрэнэй зургаан жэлэй ойе аха дүү оронной ажалшад баяр баясхалантайгаар һайндэрлэнэ. Хоёр ороной Коммунис партинууд болон правительствануудай хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Л. И. Брежневэй, А. Н. Косыгинай, Г. Гусагай, Л. Штроугалай гар табиһан энэ договор хоёр арадай аша туһада, эб найрамдалай ба социализмын агууехэ хэрэгтэ үнэн сэхээр алба хэнэ, саашадаашье хэхэ юумэ ехэ гэжэ ажалшадай суглаанууд дээгүүр тэмдэглэгдэнэ.

Энэ договор политическэ, экономическа, эрдэм, соёлой харилсаа холбооной бүхы асуудалнуудта һайнаар нүлөөлнэ гээд Чехословакиин хэблэл тэмдэглэнэ. Партинууд хоорондын интернационалис ёһотойл холбоо барисаанай жэшээ болоһон КПСС-эй ба КПЧ-гэй хоорондохи харилсаан жэлһээ жэлдэ бэхижэжэ байна. КПСС-эй XXV съезд, КПЧ-гэй XV съезд энээниие шэнэ хүсэтэйгөөр баталба.

Хоёр ороной арадай ажахые хүгжөөхэ хүсэтэ түшэг тулгууринь болоһон совет-чехословак экономическа харилсаан үргэнөөр хүгжөө. Энэ түсэбтэ табан жэлдэ хоёр ороной хоорондохи худалдаа наймаанай хэмжээн эгээл үндэр ехэ — 24 миллиард түхэригтэ хүрэхэ. Энэнь үнгэрһэн табан жэлэй хэмжээнһээ 40 процентээр үлүү байна. Эрдэм, техникын харилсаан үргэнөөр хүгжэө. Эрдэм-шэнжэлэлгын 500 гаран институт, предприятинуудай научна таһаг хоорондоо холбоо барисаа тогтоожо, арадай ажахые хүгжөөхэ гол шухала асуудалнуудые хамтааран шиидхэнэ.

Соёлой үнэтэ шухаг зүйлнүүдые андалдан абалсалга жэлһээ жэлдэ үргэдэнэ. Эдэнь манай соёл культурые баяжуулна, чехословак ба совет арадуудай хоорондохи хани барисаае, харилсаа холбоое бэхижүүлнэ.

СССР ба ЧССР уласхоорондын оршон байдалда хамтын залан сэхэ политика бэелүүлнэ. КПСС-тэй, Советскэ Союзтай, аха дүү бусад партинуудтай, социалис хани барисаата оронуудтай нэгэдэлээ, хани барисаагаа, харилсаа холбоогоо хүгжөөн бэхижүүлхэ гээшэ гадаадымнай политикын зүйл болоно гэжэ КПЧ-гэй ба ЧССР-эй хүтэлбэрилэгшэд, социалис Чехословаки нэгэнтэ бэшэ тэмдэглэдэг юм.

Редакционно комиссиин заседани нээгдэбэ

БЕРЛИН. (ТАСС). Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференциин редакционно комиссиин заседани эндэ нээгдэбэ.

ХОТО, ХӨӨГЭЙ МОНГОЛОЙ МОДОШОД — МАНАЙДА

Буряад ороной модошод Монголой Арадай Республикын модошодтой үнинһөө хойшо хани ёһоной харилсаа холбоотой юм. МНР-эй ой модоной промышленность хурдан түргэнөөр хүгжөөгдэжэ байна. Модо бэлэдхэхэ, болбосоруулха хэрэгтэнь Буряадай мэргэжэлтэд ехэ туһа хүргэдэг юм. Жэл бүри монгол модошод манайда ерэжэ, дүй дүршэлтэймнай танилсадаг, мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлдэг байна.

1975 оной сентябрьһаа декабрь һара хүрэтэр Монголой Арадай Республикын 38 мэргэжэлтэд «Забайкаллес» нэгэдэлэй предприятинуудта үйлэдбэриин дүршэл гараа һэн.

Хандагатайн леспромхоздо 17 хүн тракториста, слесариин, механигай, модо отологшодой мэргэжэл шудалаа. Тиигэхэдэ Буряадай мебелиин ба модо болбосоруулгын комбинадта, Сэлэнгын модоной баазада 21 хүн модо болбосоруулха, мебель хэхэ мэргэжэлтэй һаяхан танилсаба.

Мастер Амьягийн Мажиг, модо отологшо Хоржмаагийн Бамба-Очир, слесарь Ендонгийн Баяс-Галан, механик Далантайн Чайжил, модо болбосоруулагшад Бадамын Цэнд-Аюуш, Нацагийн Цэдэвдоржо гэгшэд шалгалтаа һайнаар үгэжэ, ехэ юумэ мэдэжэ абаһанаа харуулаа.

М. КАЛЕКИН,
«Забайкаллес» нэгэдэлэй ажалай ба салин хүлһэнэй таһагай начальник.

ҮЙЛЭДБЭРИИЕ ХҮТЭЛБЭРИЛГЭДЭ ШЭНЭ ОНОЛ АРГА НЭБТЭРҮҮЛХЭ

КПСС-эй обком, СССР-эй Наукануудай академиин Сибиринин отделениин Буряадай филиал НТО-гой областной совет хоёр үдэрэй научно-практическа конференци үнгэргэһэн байна. «Буряадай АССР-эй промышленна предприятинуудта АСУП нэбтэрүүлгын дүй дүршэл» гэһэн асуудалда энэ конференци зорюулагдаа.

Конференциин үедэ хэдэн элидхэл зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. «Үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэ нарижуулха хараа замууд» гэһэн элидхэл партиин обкомой секретарь В. Г. Бирюков хээ. «АСУП-ай мүнөөнэй байдал ба тэрэниие хүгжөөхэ зорилгонууд» гэһэн элидхэл техническэ эрдэмэй кандидат, Буряадай филиалай лабораториие даагша А. Н. Буинов хэбэ. Зүүн-Сибиринин технологическа институдай доцент, техническэ эрдэмэй кандидат С. В. Дубровский, ЛВРЗ-гэй АСУП-ай таһагай начальник В. К. Позднякова, нарин сэмбын комбинадай АСУП-ай таһагай начальник С. П. Ощепков, тэрэнэй орлогшо Г. И. Болтоева, Буряадай филиалай лабораториин ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ К. Б. Батороев, статуправлениин тоололгын түбэй начальнигай орлогшо Э. М. Кузнецова, «Теплоприбор» заводой АСУП-ай таһагай начальник В. М. Климентьев, энэ таһагай бүлэгэй хүтэлбэрилэгшэ Н. И. Труфанова, прибор бүтээлгын заводой АСУП-ай таһагай начальник В. Г. Пахотный, авиазаводой мэдээсэл-тоололгын түбэй начальник Г. Д. Цыремпилон, энэ түбэй программа зохёодог бюрогой начальник А. А. Красилов гэгшэд элидхэлнүүдые хээ.

Научно-практическа конференцидэ хабаадагшад АСУП нэбтэрүүлжэ байгаа городой промышленна предприятинуудта ошожо, үйлэдбэриие автомат аргаар эмхидхэн хүтэлбэрилхэ гуримтай танилсаһан, дүй дүршэл тухайгаа хөөрэлдэһэн байна. АСУП нэбтэрүүлхэ талаар хэгдэһэн түрүүшын алхамууд, энэ арга саашадань хэрэглэхэ зорилгонууд, шиидхэгдэхэ ёһотой асуудалнууд тушаа конференци дээрэ ехэ хөөрэлдөөн болобо. Республикынгаа промышленна предприятинуудта АСУП нэбтэрүүлхэ һанамжа, дурадхалнууд конференци дээрэ баталан абтаа.

* * *

Арадаймнай ажахы улам түргэнөөр хүгжэжэ, урагшаа хурданаар дабшана. Мүнөө үеын үйлэдбэриин байдал һайнаар шэнжэлхые, саашанхи хүгжэлтын зүб хараа замуудые тодорхойлхын тула үйлэдбэри эмхидхэн хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха эрилтэ табигдана. Партиин XXV съезд энэ асуудалда онсо анхарал хандуулаа. Улам хүгжэжэ, бэхижэжэ байгаа үйлэдбэриин тоолошогүй элдэб слон мэдээсэл, баримтануудые саг соонь согсолхо, элирүүлхэнь ехэ шухала болонхой.

Энэ хэрэгтэнь предприятиин хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ электронно-тоололгын машинанууд (ЭВМ), тэдээндэ үндэһэлэн үйлэдбэриие автоматизированна аргаар эмхидхэн хүтэлбэрилхэ гурим (АСУП) ехэ аша туһа хүргэнэ. ЭВМ нэгэ минута соо 30.000 тоо бодолгын операци хэдэг юм. Тиимэһээ һүүлэй жэлнүүдтэ үйлэдбэридэ АСУП нэбтэрүүлхэ асуудалай удха шанар бүри дээшэлээ.

Оронойнмай арадай ажахыда 1954 оноо экономико-математическа онол арга болон электронно-тоололгын машинанууд хэрэглэгдэжэ эхилээ һэн. Тэрэ гэһээр энэ онол арга хэдэн шата болон хүгжэжэ байһаар. Манай республикын промышленна предприятинууд үйлэдбэриие автоматизированна аргаар эмхидхэн хүтэлбэрилхэ арга хэрэглэхэ талаар түрүүшын алхамуудые наймадахи табан жэлдэ хэжэ эхилээ һэн. Үнгэрһэн табан жэлэй хугасаада электронно-тоололгын машинануудай тоо нилээд олошорһон, АСУП нэбтэрүүлхэ ехэ хүдэлмэри хэгдэһэн байна.

Локомотив-вагон заһабарилгын, «Теплоприбор», авиазаводуудта, геологоуправленидэ «Минск 32» гэһэн ЭВМ тодхогдоо. Буряадай филиалай дэргэдэ тоололгын техникын, математикын лаборатори, статуправленидэ тоололгын түб байгуулагдаһан байна. Филиалай ба Зүүн-Сибиринин технологическа институдай эрдэмтэд ЭВМ хэрэглэхэ, АСУП нэбтэрүүлхэ хэрэгтэнь промышленна предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ бодото туһаламжа хүргэдэг болоо.

ЛВРЗ-дэ хэдэн жэлэй саада тээ АСУП нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. Тусхай таһаг эмхидхэгдэһэн, эндэ ажаллаха хүдэлмэрилэгшэд бэлэдхэгдэһэн байна. Заводой элдэб тоо бодолго, мэдээсэл абалга, тэдэниие согсолго ЭВМ-эй туһаламжаар хэгдэнэ. 1976 ондо АСУП нэбтэрүүлхэ хэрэг улам нарижуулагдаха юм. Тиигэжэ арбадахи табан жэлдэ «АСУП ба комплекс» гэһэн гурим нэбтэрүүлэгдэжэ эхилхэ байна.

ЭВМ-эй тоолон бодохо асуудал, зорилго шиидхэхэ, АСУП нэбтэрүүлхэ хэрэгтэнь «Теплоприбор» заводой хүдэлмэрилэгшэдтэ Казань городтохи научно-шэнжэлгын, проект зохёолгын институдай коллектив ехэ туһаламжа хүргэнэ. Заводой АСУП-ай таһагта ажаллаха хүдэлмэрилэгшэд тусхай бэлэдхэл гараа. Тэдэнэрэн заримаһиинь математик-программистын мэргэжэл шудалаа. Завод үйлэдбэридээ АСУП нэбтэрүүлһэнэй ашаар жэлэй 230 мянган түхэригэй экономическа ашаг үрэ абадаг болоо.

1971 ондо АСУП нэбтэрүүлжэ эхилһэн авиазаводой коллектив зарим тэды дүй дүршэлтэй юм. ЭВМ ашаглаха ба АСУП-ай таһагай хүдэлмэрилэгшэд, программна залан хүтэлбэрилэгтэй станогуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэхэ асуудал шиидхэнэ. Тэдэнэр эдэ станогуудай программа зохёоно, бүтээхэ ажалынь тодорхойлно. Мүн конструкторско-технологическа бодолго хэнэ, хэрэлтай шухала тоо бодолго, мэдээсэл элирүүлэн согсолно.

Нарин сэмбын комбинат һая болотор өөһэдын электронно-тоололгын машина, АСУП-ай таһаг үгы байгаашье, үйлэдбэрээ автоматизированна аргаар, эмхидхэн хүтэлбэрилхэ гурим нэбтэрүүлжэ эхилһэн юм. Комбинадай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд статуправлениин электронно-тоололгын машинануудые хэрэглэжэ, үйлэдбэриингөө шухала асуудалнуудые шиидхэжэ байха тоо бодолго, мэдээсэл үгэхэ хүдэлмэри ЭВМ-эй туһаламжаар хэгдэнэ.

Мүнөө комбинадта электронно-тоололгын һүүлэй үеын шэнэ машинанууд абтаа, АСУП үргэнөөр нэбтэрүүлхэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. Энэ комбинат РСФСР-эй хүнгэн промышленностиин министерствын АСУП нэбтэрүүлхэ талаар базова предприяти болгогдохо байна. Үйлэдбэриие автоматизированна аргаар эмхидхэн хүтэлбэрилхэ гурим Буряадай геологоуправленидэ нэбтэрүүлэгдэжэ эхилээ. АСУП энэ управлениин бүхы үйлэдбэридэ хэрэглэхээр хараалагдана. Холын хада уулаар, газар дайдаар бэдэрэлгэ-шэнжэлгэ хэжэ байһан парти, экспедицинүүдтэй найдамтай холбоо барисаа байгуулха хэрэгтэнь АСУП горитой туһаламжа хүргэхэ юм.

Республикымнай дунда зэргын, багашаг предприятинуудта өөһэдын ЭВМ абажа тодхохонь, АСУП-ай таһаг байгуулхань гарза ехэтэй байна. Эдэ машинануудай үнэ сэн ехэ юм. Тиимэһээ иимэ предприятинуудай хэрэглэмжэ, тоо бодолго стат управлениин тоо бодолгын түбтэ (ВЦ) хангажа, хэжэ боломоор. Республикымнай түрүү предприятинууд болохо прибор бүтээлгын, авиазаводуудта АСУП нэбтэрүүлхэ хүдэлмэри үнжэгэйрүүлагдана.

Электронно-тоололгын машинанудай туһаламжаар элдэб тоо бодолго хэхэ, мэдээсэл абаха, согсолхо, тиигэжэ үйлэдбэриие автоматизированна аргаар эмхидхэн хүтэлбэрилхэ гурим үйлэдбэридэ ехэ аша тулатай. Энэ гурим үргэнөөр нэбтэрүүлээгүй һаа, мүнөө үеын үйлэдбэри зүбөөр эмхидхэхэнь, хүтэлбэрилхэнь ехэ бэрхэшээлтэй, орёо хүшэр болоно. Минута соо хэдэн арбаад мянган мэдээсэл үгэдэг ЭВМ ажахын хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй, экономистнуудай ажал нилээд хүнгэн болгоно.

Гадна олон тоото хүдэлмэрилэгшэд тоо бодохо, бүридхэл хэхэ, мэдээсэл абаха, үгэхэ, тэдэниие элирүүлэн согсолхо ажал ехэтэй хүдэлмэриһөө сүлөөлэгдэжэ, зохёон байгуулхы, эдэбхи үүсхэлэй ажалда хабаадаха аргатай болоно. Тиигэжэ үйлэдбэриие эмхидхэн хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха, зүбөөр хүтэлбэрилхэ, хэрэгтэй зүб шиидхэбэри дары абаха арга олгогдоно гээшэ. Саашадаа республикымнай промышленна предприятинуудта АСУП үргэнөөр нэбтэрүүлэгдэхэ байна.

С. БАРДАМОВА.

Бимба Тапхаевна Нимбуева бүри залуу наһанһаа мал ажал дээрэ хүдэлжэ, дүршэл шадабаряар баян болоһон хүн юм. Мүнөө нүхэр Нимбуева Улаан-Үдын аймагай Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын ахалагша хонишон Д. Б. Галсановай бригадада хурьгашанаар хүдэлнэ.

— Бимба Тапхаевна бидэнэртэ зүбшөөл үгэжэ, һургажа байдаг, — гэжэ Дугар Бальчинович хөөрэнэ. — Залуушуулда ажалайнгаа баян дүршэлые дамжуулан үгэнэ, тэдэниие һургана. Тиимэһээ коллектив соогоо хүндэтэй болонхой.

Д. Б. Галсановай толгойлдог хонишод һүүлэй жэлнүүдтэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100-һаа дээшэ хурьга абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлдэг болонхой. Эндэ Бимба Тапхаевна Нимбуевагай оруулдаг хубита ехэ.

Д. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. Б. Т. Нимбуева.

Авторай фото.

Комсомолой ажабайдал

ЗАЛУУШУУЛАЙ ЗАЛИ БАДАРУУЛ

Залуу һаалишадай заншалта мүрысөөн арбадахи табан жэл соошье үргэн дэлисэтэйгээр, бүри эмхидхэл һайнтайгаар ябуулагдаха ёһотой болоно. Юуб гэхэдэ, комсомолой областной XXVII конференциин боложо дүүрэһэнһээ хойшонхи хоёр — гурбан жэл соо энэ хүдэлөөн улам хүгжэжэ, ВЛКСМ-эй райкомууд, комсомолой комитедүүд энэ талаар баян дүй дүршэлтэй болоо. Гадна аймаг, ажахы бүхэндэ һаалишадай залуу кадрнууд хүмүүжэн ургаа, ямаршье ехэ зорилго урдань табяа һаа, заабол дүүргэжэ шадаха хүсэн бии болоо гээшэ.

Арбадахи табан жэлэй түрүүшын квартал түгэсэжэ, апрель һара барагдаба гээшэ. Энэ үедэ залуу малшадай хэр зэргээр ажаллажа байһан тухай хөөрэхэ дуран хүрэнэ.

Ажалаа зүбөөр эмхидхэһэнэй, социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй, бии байгаа тэжээлээ зүбөөр, хямдаар хэрэглэһэнэй, гаргашалһанай ашаар Улаан-Үдын, Бэшүүрэй, Зэдын, Сэлэнгын, Хоринн аймагуудай залуу малшад илангаяа һайнаар, габшагайгаар ажаллаһан байна. Эндэхи ВЛКСМ-эй райкомууд, ажахынуудай комсомолой комитедүүд комсомол-залуушуулай коллективүүдые бүри олон болгохо талаар хүдэлмэриеэ саашадань эдэбхижүүлһэн байха юм. Энэ ушарта залуу зониие хүмүүжүүлгын хүдэлмэри эрид һайжаруулха арга боломжо олдоно гэбэл алдуу болохогүй.

ВЛКСМ-эй обком залуу һаалишадай, комсомол-залуушуулай коллективүүдэй дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэдээ, аймагуудаа гурбан зоно болгожо хубаагаа һэн. Тиихэдээ сагайнь уларилай байдалые, малайнь үүлтэр болон ашаг шэмые хараадаа абаһан юм. Мүрысөөнэй дүнгүүд зоно зоноор гаргагдаа, илагшадынь материальна, моральна талаһаа урмашуулагдаа.

Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой 1-дэхи, Сэлэнгын совхозой Ехэ Сагаанай, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой Хүһөөтын, Түнхэнэй аймагай Саяанай совхозой Улаан Горхоной комсомол-залуушуулай һү һаалиин фермэнүүд илангаяа шалгаржа, мүрысөөндэ эрхимлэбэ. Жэшээлхэдэ, «Маяк» колхозой 1-дэхи һү һаалиин фермын коллектив дүн хамта 2473 центнер һү бэлэдхэлэй пунктнуудта тушаагаа. Тиигэжэ үнеэн бүхэнһөө дунда зэргээр 705 килограмм һү нэгэдэхи квартал соо һааба бшуу.

Улаан-Үдын аймагай «Авангард» колхозой залуу һаалишан Е. Емельянова үнеэн бүхэнһөө 921 килограмм, Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой һаалишан З. Маласова — 833 килограмм, Түнхэнэй аймагай Саяанай совхозой түрүү һаалишан Д. Хапхаранов — 890 килограмм, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Забайкалец» совхозой эрхим һаалишан А. Петрова — 817 килограмм һү үнеэн бүхэнһөө һаажа, республика соогоо түрүүлжэ ябана. Доржо Хапхаранов арбадахи табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө залуу һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй эхи табигша юм. Тиимэһээ үгэдөө хүрэхэ байһандань этигэхээр байна.

Түрүү һаалишадай, комсомол-залуушуулай коллективүүдэй туйлаһан амжалтануудта үндэһэлэн, бүхы ажахынуудта үшөөшье ехээр һү һааха хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд бии гэжэ хэлэхээр. Тиимэһээ комсомолой комитедүүд эмхидхэлэй, нийтэ политическэ ехэ хүдэлмэри саашадаа ябуулха ёһотой. Социалис мүрысөөнэй эмхидхэлые бүри һайжаруулха, залуу һаалишадые бүлтыень мүрысөөндэ хабаадалсуулха, хүмүүжүүлгынгээ хүдэлмэриие улам үргэдхэхэ, аша үрэ ехэтэй болгохо гол зорилготой.

Залуу һаалишадай, хонишодой, комсомол-залуушуулай МТФ болон ОТФ-нүүдэй дунда үргэн дэлисэтэй социалис мүрысөө дэлгэрүүлхэ тухай ВЛКСМ-эй обкомой, хүдөө ажахын министерствын, хүдөө ажахын болон бэлэдхэлэй хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой һая абаһан тогтоол энэ хэрэгтэ горитойгоор нүлөөлхэ байна. Тиимэһээ энэ тогтоол тухай мүрысөөндэ хабаадагша бүхэндэ дуулгаха, тэрээн соо хэлэгдэһэн бүхы юумые тодоор ойлгуулха шухала.

Залуу малшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй эмхидхэлдэ үшөө горитой дутуу дунданууд ушарһан зандаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Зарим комсомолой хүтэлбэрилэгшэд, эдэбхитэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна, харюусалгаа ойлгоногүй, эрилтээ һуладхана.

Хурамхаанай аймагай ажахынууд нёдондоной энэ үеынхиһөө һү абалгаа 24 процентээр доошолуулһан байна. Эндэ залуу һаалишадай дунда ябуулагдаха социалис мүрысөөнэй гурим мүнөө болотороо зо... байһаар. Сэлэнгын ... Сэлэнгын совхоз... партсъездын нэрэм... хоздо тон иимэ бай...

ВЛКСМ-эй ... ажахынуудай комсо... митедүүд эдэбхитэ... шэглэн, эдэ мэты... дундануудые саг ... хаха байна. Тиихэд... бригаданууддай, ... нуудай, хүн зоной ... лай хэрэглэмжэ ... предприятинуудай ... рииe нарин хинал... абаха зэргэтэй. Г... гуулинуудай ВЛК... ганизацинууд ко... луушуулай һү һаа... мэнүүдые шефтээ ... болохоор туһалха ... Республикын түрү... шадай дүй дүршэл... шуулай дунда тарх... ниие һургаха хэрэг... шуулха гээшэ баһа... хала удха шанартай...

Эдэ бүгэдые ... шадаа һаамнай, ар... бан жэлэй түрүүш... түсэбүүдые дүүргэ... луу малшадай ору... та горитойгоор дэ... юм.

Д. ЦЫРЕНДОН...
ВЛКСМ-эй о...
хүдэлмэришэ...
хүдөөгэй залуу...
таһагые ...

ҮДЭР БҮХЭНӨӨ — ҮНДЭР УРГАСАДА

ЭЗЭДЫНЬ БИДЭБДИ

Арадай ажахын гол һалбари болохо хүдөө ажахые арбадахи табан жэлдэ хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ тушаа КПСС-эй XXV съездын хараалһан асари ехэ гол зорилгонуудай нэгэн гэхэдэ, орооһо таряанай ургасые улам дээшэлүүлхэ асуудал болоно. Республикымнай колхоз, совхозууд бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, түрэл партиингаа съездын табиһан шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө бүхы арга боломжо, хүсэ шадалаа элсүүлэн оролдожо байһаниинь ойлгосотой.

Шэнэ арбадахи табан жэлэй түрүүшын хабар хүрэжэ ерээд, үндэр ургасын түлөө тэмсэлэй эгээн харюусалгатай үе оробо. «Заганский» колхозой Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ дүрбэдэхи тракторна бригада энээнһээ урда жэлнүүдтэшье гансахан ажахы соогоо бэшэ, мүн Мухар-Шэбэрэй аймаг дотор түрүүшүүлэй тоодо оролсодог байгаа.

Мүнөөшье энэ нэрэ солоёо алдахагүйн тула манай бригадынхид хабарайнгаа тарилгада хэзээ хэзээнэйхиһээ оролдосотойгоор бэлдэжэ, бүхы ажалаа эгээл тааруу, һайн агротехническэ болзор соо, эрхим шанартайгаар бүтээхэ зорилго урдаа табинхай.

Бригададамнай бүхыдөө 45 хүн ажалладаг. Хамта 18 трактор, тэдэнэй юһэниинь «ДТ» түхэлэй, найман МТЗ, нэгэ мантан томо «К-700» түхэлэй трактор манда үгтэнхэй. Тэдэмнай барандаа заһагдажа, халуун ажалай үедэ һаадгүй хүдэлхөөр болгогдонхой.

Энэ тракторна бригадые даажа абаһаар мүнөө жэл арбадахи хабарайнгаа тарилга үнгэргэхэмнай. Жэл бүхэн адли байгаагүй ааб даа. Ган гасуур зун, хүйтэн хагсуу хабар, хура бороотой намар али олон дайралдаа. Тиигэбэшье олонхи жэлнүүдтэ муу бэшэ ургаса абадаг байгаабди.

Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ 1.718 гектар тарялангһаа хамта 33,5 мянган центнер орооһо хуряажа, гектар бүриһөө дунда зэргээр 19.5 центнер ургаса абаад, колхозойнгоо мүрысэжэ ябаһан дүрбэн бригадын дунда түрүү һууриda гараа һэмди. Энэ амжалтадамнай КПСС-эй XXV съездын делегат, манай суута механизатор Георгий Иванович Миронов горитойхон хубитаа оруулаад, нёдондо намарай ургаса хуряалгын үедэ 530 гектар таряа хадажа, 10 мянган центнер орооһо сохиһон байна. Залуу механизатор Юрий Власюк 300 гектар хадаад, 5,2 мянган центнер орооһо сохижо, колхоз соогоо хоёрдохи һуури эзэлээ.

Мүн баһа бэрхэ механизаторнууд Павел Леонов, Константин Иванов гэгшэд жэлһээ жэлдэ ажалай ехэ бүтээсэ туйладаг.

Үрэһэнэй ехэхэн хубинь дээдэ — элитэ ба нэгэдэхи, хоёрдохи репродукциин эрхим шанартай гэжэ шалгагдаа. Гадна үрэһэн томо жэжээрээ илгагдаад, агаарта гаргагдажа, наранда дулаасуулагдаа, хордогдоо.

Тэрэшэлэн манай бригада гансахан орооһо таряа ехээр ургуулхые оролдоод байдаггүй. Баһа шнитынгээ адууһа малые үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангаха хэрэгэй хажуу тээ байнгүй, таряалан сабшалангай ургаса дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхэ байна.

Тиимэһээ март, апрель соо сабшалан, таряаландаа утэжүүлгэ гаргаха, газар уһалха хүдэлмэри бригадада үргэнөөр ябуулагдана. 1.050 гектар таряалангаа түргэнөөр борнойлжо, дэрэһэнь каток шэрэжэ, шииг нойтыень хушаа һэмди.

Мүнөө жэлдэ бүхы 2.800 гектарта эртын тарилга хэхэбди. Тэрээндэ 598 гектар сэбэр паар 450 гектар намар хахалагдаһан газар бэлдэгдэнхэй. Бригадынхид хабарай тарилгын үедэ бүхы агрегадуудые бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, үдэр бүри 150 гектарта үрэһэ тарижа, эртын орооһото ургамалнуудые хүдэлмэриин арбан үдэр соо дүүргэхэбди гэһэн социалис уялга абаа. Тиихэдэ тарилгын табан агрегадай дүрбэниинь хэрээһэлүүлэн тарижа байна. Байгша ондо бригадын ажалшад бүхы таряалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 19.1 центнер шэниисэ, 14.6 центнер обёос, 12,5 центнер горох, гектарай 200 центнер куузику хурнаха түсэбтэй һэмди.

Коммунис партиингаа XXV съездын шиидхэбэринүүдтэ харюу болгон, үйлэдбэриин аша үрэ дээшэлүүлхэ ба шанар һайжаруулха гэһэн Бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоод, Волгоградай областиин «Волго-Дон» совхозой нүхэр Стенковойн бригадын үүсхэл дэмжэхэ гэжэ шиидээбди.

Тиигээд аймагайнгаа бүхы механизатор, таряашадта хандаабди.

Нэн түрүүн хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриие эрхим шанартайгаар, агротехническэ эгээл зохид болзор соонь бүтээжэ, үндэр баян ургаса абаха үндэһэ һуури табиха гэжэ шэнэ социалис уялга доторoo бэшээбди.

Өөһэдынгөө арга боломжые үшөө дахин наринаар тооложо үзөөд, байгша ондо бүхы таряалангай гектар бүриһөө дунда зэргээр 19 центнерһээ багa бэшэ таряа, гектарай 150 центнер кукуруза, 300 центнер тэжээлэй корнеплод, 100 центнер хартаабха хуряаха зорилго урдаа табинабди.

Трактор бүхэнөөр 1.200 эталонно гектар ажал хэхэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлжэ, алмалта хэжэ, орооһоной центнер бүхэнэй гаргашые 3 процентээр хороохо, тоһо, шэнгэн түлишэ 6 процентээр, оньһон машинын запчасть 5 процентээр арьбалха уялга абанабди. Механизаторнууднай жэл бүри мэргэжэл шадабариа дээшэлүүлнэ, дүршэлтэй нүхэдынай залуушуулые дахуулан ябадаг.

Бүхы ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхын түлөө бидэ жэлһээ жэлдэ нэг шэбхэ, минеральна утэгжүүлгэ газарай хүрьһэндэ ехээр оруулдагбди. Гансахан энэ жэлдэ кукурузын газарай га бүхэндэ 3 центнер аммиактай уһа, мүн тэжээлэй корнеплодуудай, хартаабхын газарта гектарай 20 килограмм азотно, 45—60 килограмм фосфорно болон калийна утэгжүүлгэ оруулагдаха юм.

Харюусалгатай ехэ уялга абаад байхадаа, тэрэнээ дүүргэхын, хэлэһэндээ хүрэхын тула булта нэгэ хүн шэнги эрмэлзэлгэтэйгээр, бүхы мэргэжэл шадабари, хүсэеэ гарган хүдэлжэ байнабди. Мүнөө түрүүшын 200 гаран гектарта эртын тарилга хэгдээ.

Т. КАЛАШНИКОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой тракторна бригадын бригадир.

ҮҮСХЭЛШЭ

Дмитрий Филиппович Багин локомотив-вагон заһабарилгын заводой булад хайлуулгын цехтэ олон жэлдэ хүдэлжэ, дүршэл шадабаритай болоһон мэргэжэлтэ юм. Тэрэ булад шудхалаануудые хэбэй хайр шоройһоо сэбэрлэдэг. Халуун шудхалаагай хажууда ходо байха — нилээд хүшэр. Гэбэшье Дмитрий Филиппович халаанайнгаа даабари ходоо үлүүлэн дүүргэжэ, бүхы продукцияа эрхим шанартайгаар тушааһан байдаг. Юһэдэхи табан жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргээ бэлэй.

Арбадахи табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид 3,5 жэлэй туршада дүүргэхэ гэһэн үүсхэл гаргаба. ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд энэ ... халуунаар дэмжэ... Шудхалаа сэбэрлэдэ... гээ бүтээсэ ехэтэй... лажа шадаһан дээр... Багин халаанай тур... бэшэ, харин 8—9 ... халаа сэбэрлэжэ, ... холо үлүүлэн дүүрг...

Булад хайлуулда... бэрхэ хүдэлмэриш... Нец-Ниличенко, Н. ... никова гэгшэд Д. Ф... үүсхэлые эгээл түр... жэбэ. Мүнөө завод... хүдэлмэришэд нүх... жэшээгээр хүдэлнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д...
В. НИКОЛА...
фото

МҮНӨӨ ҮЕЫН БАЙДА... ҺАЙНААР ХАРУУЛ...

Һаяхан Буряадай Уран зохёолшодой холбоондо партийна нээмэл суглаан болобо.

«КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, мүнөө үеын байдалые Буряадай уран зохёолшодой хэр харуулжа байһан тухай» гэһэн элидхэлые партиин обкомой секретарь **А. А. Бадиев** хэжэ, зохёолшодой мүнөө үень юу бүтээжэ байһан тухай, тэдэнэй ерээдүйн зорилгонууд тухай дэлгэрэнгыгээр хөөрэбэ.

Үе сагтаяа суг алхалха, мүнөө үеын байдал тухай үнэншэмэ һайн зохёолнуудые бэшэхэ гээшэ ... шье манай хурса ... най нангин зори... нэгэн болоно бшуу...

«Байгал» журна... на редактор **С. Цы...ев**, хэлэ бэшэгэ... кандидат, уран зо... жэлэгшэ **В. Найда...** зохёолшод **Ц. Га... Эрдынеев, К. Ба... Жимбиев, Ц. Ба... Дамдинов**, Буряад... хэблэлэй директор ... **ров** гэгшэд үгэ ... энээн тухай онсол... лэбэ.

Мана...

КПСС-эй XXV съездын шиидхэбэри дүүргэхын түлөө

ГАЙХАМШАГТА АЖАЛ ХЭРЭГҮҮДЭЙ ШАТАНУУД

Манай түсэбтэ табан жэлнүүд хадаа Коммунис партиин, совет арадай агуу ехэ гайхамшагта ажал хэрэгүүдэй болон амжалта, туйлалтануудай шухала шатанууд болоно. Юһэн табан жэлэй түсэбүүдые бэелүүлжэ, совет хүн зон коммунис байгуулалтын бүхы һалбаринуудта айхабтар ехэ амжалтануудые туйлаа.

Совет засагай үедэ байгуулагдаһан үйлэдбэриин хүсэнүүдые бүри үндэр хэмжээндэ хүрэтэр хэлбэришэгүйгөөр дээшэлүүлһэн, эрдэм техникын хүсэ шадалаа ургалта хангаһан, арад ниитын социалис зөөриин экономическа болон социальна үүргэ шангадхаһан, манай арадай һуудал байдал, соёл культурые саашань бүри һайжаруулһан табан жэл гэжэ үнгэрһэн табан жэл Совет гүрэнэй түүхэдэ орохо.

Үнгэрһэн түсэбтэ табан жэл соо СССР-эй арадай ажахые хүгжөөлгэдэ шэнэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Жэшээнь, имагтал промышленностьда мүнөө үеын техникээр зэбсэглэгдэһэн 2 мянга шахуу томо предприяти болон бусад барилганууд ашаглалгада оруулагдаһан байна.

Техническэ дэбжэлтые эгээл ехээр тодорхойлдог һалбаринуудай хубинь хараа байса дээшэлээ. Жэшээлхэдэ, машина бүтээлгын продукци гаргалга энэ хугасаа соо 1,7 дахин ургаа, тэрэ тоодо тоо бүридхэлгын техникэ — 4,3 дахин, автоматизациин хэрэгсэлнүүд болон приборнууд — 1,9 дахин, автомобильнууд 2 дахинһаа үлүү ехээр гаргагдаа.

Бүтээсэ ехэтэй үйлэдбэриин фонднууд, техническэ дэбжэлтын талаар промышленностьда туйлагдаһан мүнөөнэй хэмжээн хадаа Совет ороной хүгжэнги научно-техническэ хүсэ шадалай эли тодо баримта. Түс һалбарида урдахи габан жэлнүүдэй түсэбүүдэй дүүргэлтын үрэ дүн болоно.

Эдэ туйлалтануудтаа түшэглэн, Коммунис парти мүнөө шэнэ зорилгонуудые хараалаа. «Промышленностиин гол зорилгонь хадаа эрхим шанартай продукцяар арадай ажахын болон хүн зоной хэрэглэмжые улам дүүрэнээр хангаха, бүхы һалбаринуудые техническэ талаар шэнээр зэбсэглэлгэ болон үйлэдбэриин эршэдхэлгэ хангаха хэрэг болоно», — гэжэ КПСС-эй XXV съезд дээрэ абтаһан «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» соо тэмдэглэгдэнэ. Эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө табан жэлэй туршада промышленна продукци үйлэдбэрилгые 35—39 процентээр, тэрэ тоодо үйлэдбэрилгын хэрэгсэлнүүдые — 38—42 процентээр, хэрэглэмжын эдлэлнүүдые 30—32 процентээр ехэдхэхээр хараалагдана. Промышленностьда ажалай бүтээсэ 30—34 процентээр дээшэлүүлэгдэхэ юм. Промышленна продукциин ниитэ хэмжээндэ техническэ дэбжэлтые эгээл ехээр тодорхойлдог һалбаринуудай хубиие улам дээшэлүүлхэ, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта хэрэглэмээр түрүү, алмаатай машина, түхеэрэлгэ болон приборнуудые бүтээн гаргалгые үргэдхэхэ зорилготойгоор промышленностиин бүридэлые нарижуулан һайжаруулха зэргэтэй.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ бүхы табан жэлэй түсэбүүд соо хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ, тэрэнэй материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлгэдэ онсо анхарал хандуулагдадаг һэн. Үнгэрһэн табан жэлдэ партиин зохёоһон хүдөө ажахые хүгжөөхэ удаан болзорой нэгэдхэмэл программа хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлэгдэһэн байна. Тэрэнэй материально-техническэ үндэһэ һууринь тапалгаршагүйгөөр бэхижүүлэгдэнэ. Үйлэдбэри оньһожоруулалга ба химижүүлэгэ, газар шанаржуулалга үргэн хэмжээтэйгээр ябуулагдаа. Юһэдэхи табан жэлдэ хүдөө ажахыда гансал капитальна барилгаар хараалагдаһан хэмжээнүүдые бэелүүлхын тула 131 миллиард түхэриг гаргашалагдаа гэжэ онсо тэмдэглэхэ ёһотой. Энэмнай урдахи хоёр табан жэл соо гаргашалагдаһан мүнгэн зөөритэй адли. Колхоз, совхозууд 1,7 миллион трактор, 1,1 миллионһоо олон ашаанай автомобиль болон бусад техникэ, 300 миллионһоо үлүү тонно минеральна утэгжүүлгэ абаһан байна.

Сагай уларилай хэршье муу байгаашье һаа, юһэдэхи табан жэлдэ дунда зэргээр наймадахи табан жэлэйхиһээ нилээд дээшэ орооһо, мяха, һү болон хлопок абтаһан юм.

Тиигэбэшье хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ туйлагдаһан хэмжээн хадаа пр... ностиин болон х... ургажа байгаа ... үшөөл хүрэнэгүй... «СССР-эй арадай ... 1976—1980 ону... жөөхэ гол шэглэлн... хүдөө ажахын ... саашадань хүгжөө... тогтууритай болго... таряалан ба мал... бүри ехэ ашаг үр... хо, тиигэжэ хүн з... хоолоор, промышл... түүхэй эдээр бүри... хангаха, гүрэндэ... хүдөө ажахын ... нөөсэ бии болго... рилго табигдана.

Эдэ хараа түсэб... лүүлхын тула ... хэмжээ ябуулгану... болоно. Жэшээлх... ажахые саашадаа ... капитальна хүдэл... мололго 171,7 мил... хэриг болоно. Энэ ... хи табан жэлэйх... ехэ гээшэ. Энэ м... үйлэдбэриин, гэр ...

Профсоюзай ажабайдал

ЗАВКОМ БА НИИТЫН КОМИССИНУУД

...фсоюзай организациин ...эри хадаа ниитын ко... ...уудай ажал ябуулга... ...рдэнэй гэшүүдэй хэр ...үүсхэлтэй байһанһаа ...адаг. Юуб гэхэдэ, эдэ ...нуудай туһаламжаар ...юзай комитет хүн бү... ...ажалда, ажабайдалда ...нэ, туһална, хүдэлмэ... ...гол шухала асуудал... ...таарамжатай зохи... ...шиидхэнэ.

...ай профсоюзай завком ...имэ шэглэлтэйгээр ...ябуулгаяа эрхилнэ. Зав... ...бии болгоһон 17 ...гэшүүд манай ...эхэ, найдаха гол хүсэ... ...болонхой. Тиимэһээ эдэ ...нуудай хүдэлмэриие ...эхэ, дүүргэлтыень хи... ...шалгаха, ударидаха ...да ехэ анхарал хан... ...бди.

...түрүүн комиссинуу... ...рүүлэгшэнэрые шэлэн хубаарилан табиха ...

... бэрхэ зон юм. ...һанаа сум бэелүүлхэ ...элтэй, харюусалгаяа ... эдэнэр нии... ...дэлмэриие уялгата хэ... гэжэ тоолоно бшуу.

...хүнһөө бүридэһэн нии... ...дбэриин комисси (тү... ...шэнь машинно-ванна начальник Анатолий ...евич Васильев) социа... мүрысөөн эмхидхэлгын, социалис уялгануу... дүүргэлтые хиналгын, болон ниитын гүрн... ...далые шалгажа, ду... ...дануудай дайралдаа тэдэнинь усадхал... түрүү дүй дүршэл, шэ... ...аг үрэ ехэтэй хүдэ... болон үүсхэлнүүдые үр... тараалгын асуудал... шиидхэдэг юм.

...ын түрүүн социалис ...тухай. Энэ шухала эмхидхэлһээ пред... ...ын бүхы ажал хэрэ... ...дүүлдыдача. Тиимэһээ ...түсэб соо гол һуу... ...дэг юм. Жэшээлхэдэ, ...оной нэгэдэхи квар... комиссиин үргэдхэг... заседани дээрэ бутыл... ...цар хэдэг, бэлэдхэ... ...цехүүдтэ социалис мү... ...эмхидхэлэй яба... хэр зэргэ бай... ...ай асуудал зүбшэн ...һэн. Тиихэдэ олон дутуу дунданууд эли... ...ээ, һайн, анхарал ...ма юумэншье тодоруулагдаа. Имэ заседаниинуудай баталан гаргаһан шиидхэбэри гансата олондо мэдээжэ болгогдодог, цехүүдэй һартбюронуудай зүблөөнүүд, партиина хамтын суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэдэг юм. Энээнэй ашаар тодорхой хэмжээнүүд абтана, дутуу дунданууд усадхагдана.

Онсолходо, манай Улаан-Үдын шэлэй оньһожоруулагдамал заводто социалис мүрысөөн үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдадаг. Коммунис ёһоор хүдэлдэг болохын түлөө дэлгэрһэн хүдэлөөндэ 2013 хүн хабаадалсана. Эдэнэрэй 1708-ниинь хубиин социалис уялгануудтай, хоорондоо мүрысэдэг. Гадна 14 цех, 25 халаан, 26 бригада социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсонхой. Машинно-ванна, бутылхэ хэдэг, бэлэдхэлэй цехүүдэй коллективүүд энэ мүрысөөндэ онсо шалгарна.

Социалис мүрысөөнэй имэ үргэн дэлисэтэйгээр, һайнаар ябуулагдадаг байһан ушар ниитэ-үйлэдбэриин комиссиин амжалтатай ажал ябуулгын бодото жэшээ мүн. КПСС-эй XXV съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөн энээниие илангаяа тодорхойгоор харуулаа. Партиин XXV съездын хүндэлэлдэ зорюулжа абаһан социалис уялгануудаа манай заводой коллектив амжалтатайгаар бэелүүлээ юм.

1975 оной түсэбһөө гадуур 210 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл гаргаха уялгаяа 2,4 дахин үлүүлэн дүүргээбди. Хахад литрэй бутылхэнүүдые гаргаха даабариа 200 процентэ хүргэжэ шадаабди. Гадна түсэбһөө гадуур 300 мянган түхэригэй продукци гаргаха уялгатай аад, энээнээ 161 мянган түхэригөөр үлүүлһэн байнабди. Үшөө тиихэдэ 9780 тонно условно түлишэ, 596 мянган киловатт-час электрын элшэ хүсэн алмаадаа, 995 хүн мэргэжэл шадабариа дээшэлүүлээ юм.

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозые шефтээ абаһан манай коллектив хүдөөгэйнгөө анда нүхэдтэ ехэ туһаламжа үзүүлһэн байна. Хониной нэгэ байра баригдаа. Таряа хурняалтын үедэ машинануудые үгөөди. Манай хүдэлмэришэд тэндэ хүдэлөө.

Хүдэлмэришэдэй зүгһөө гараһан элдэб үүсхэл болон хүдэлөөнүүдтэ тус комисси онсо анхарал хандуулна. «Сталинит» гэжэ участогай залуу шэл отологшо Ольга Яптуева «Эрхим шанартай продукци гаргая!» гэһэн уряатайгаар цехэйнгөө хүдэлмэришэдтэ хандаа һэн. Комиссиин гэшүүд энэ үүсхэлээр ехэ һонирхоо. Энэ хүдэлөөн бүхы завод соомнай таража, эрхим шанартай продукци гаргахын түлөө тэмсэл дэлгэрээ һэн.

Түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлгэ тон шухала удха шанартай. Тиимэһээ энэ асуудал комиссиин анхаралһаа гаранагүй. Машинно-ванна цехэй түрүү машинист Рашид Ибрагимович Дашкин шэл хайлуулдаг пеэшэнэй лодочкые ондоо болгохо уралан нарижуулгын дурадхал оруулаа. Тиигэжэ хуушанай лодочко 2100 часай туршада хүдэлдэг байһан һаа, мүнөө 3500 час соо һэлгэгдэнгүй хүдэлнэ бшуу. Ажалай бүтээсэ, продукциин шанар энээнэй ашаар эрид дээшэлбэ. Комиссиин гэшүүд энэ дурадхалыень бусадшье шэл хайлуулдаг пеэшэнүүдтэ хэрэглэхэ хэрэгтэй гэһэн тобшолол хэжэ, завод соогоо үргэнөөр нэбтэрүүлээ.

Ажалдаа аюулгүйе сахиха хамгаалха комиссиин гэшүүд урагшатай һайнаар хүдэлмэриеэ ябуулжа, хүдэлмэришэдэй дунда хүндэтэй болонхой. Энэ комиссиин бэелүүлжэ байһан ажал ябуулга хүдэлмэришэдэй элүүр энхые хамгаалха гол зорилготой.

Ажалдаа аюулгүйе сахилгын дүримэй дүүргэлтые, тусхай хубсаһан болон усалһаа хамгаалха хэрэгсэлнүүдэй хэр зэргээр үгтэдэгые тус комисси ходо шалгана. Тиихэдээ ниитын инспекторнүүдтэ түшэглэжэ, энэ хүдэлмэреэ ябуулдаг.

Машинно-ванна цехэй ниитын инспектор Зинаида Ивановна Кульпеновагай дүршэл комиссиин онсо анхарал татаа һэн. Энэ цехэй коллектив соо үйлэдбэри дээрэ усал аюулда орохо ушарнууд 1974 онойхиһоо нёдондо гурба дахин үсөөрһэн юм. Зинаида Ивановна аюулгүйе сахиха ябадалые уялгата хэрэгни гэжэ тоолоно.

Тус комиссиин түрүүлэгшэ, механическа цехэй слесарь-заһабарилагшадай бригадые даагша Владимир Алексеевич Кобзев гурбан шатын шалгалта бии болгохо талаар ехэ юумэ хээ һэн. Нэн түрүүн халаан болон бригадануудай хүтэлбэрилэгшэдтэй суг ниитын инспектор ябалсажа, хүдэлмэришэдэй ажалладаг газарые шалгадаг. Тиихэдээ ажалдаа аюулгүйе сахиха талаар элирүүлэгдэһэн дутуу дунданууды, ажаглалта, дурадхалнуудаа тусхай дэбтэр соо бэшэнэ. Удаань цехэй хүтэлбэрилэгшэд комиссиин гэшүүдтэй суг эдээнэй усадхалдаһаниие тодоруулна, энэ дэбтэр соо эһэдынгээ һанамжа оруулна. Эдэнэрэй бэшэһэниие хараадаа абажа, комиссиин түрүүлэгшэ хэн нэгэнтэй, олонхидоо инженертэй ябажа, баһал шалгана, дутуу дундын дайралдаа һаань хэмжээнүүдые абана.

Ниитын хоёр комиссиин ажал ябуулга тухай хөөрэбэди. Хараад үзэхэдэ эдээнэй хэжэ байһан хүдэлмэри алинье талаһаа тунатай, шухала байна гэжэ һанагдана.

Е. БОЖЕДОМОВ,
профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ.

СССР-эй ЭНЕРГЕТИЧЕСКЭ СИСТЕМЫН ТҮБЭЙ ПУНКТДА

Манай ороной электрын элшэ хүсэн жэлһээ жэлдэ ургана. Тиимэ дээрэһээ Москвада тусхай шэнэ пункт байгуулха хэрэгтэй болоо. Тус пункт электрын элшэ хүсые саг соонь һайнаар хүтэлбэрилхэ, электрын элшэ хүсэнэй орожо байһан тухай мэдээсэлнүүдые абажа, элшэ хүсэ хубаарилгые гуримшуулха үүргэтэй байха болоно. Имэ түб һаяхан ашаглалгада тушаагдаа. 400 дүрбэлжэн метр талмайтай ужам һаруул зал соо пункт оршоно. Ленинградай «Электропульт» заводто бэлдэгдэһэн шэнэ аппаратура эндэ тодхогдожо, аша үрэтэй ажал ябуулха арга олдоо.

Энэ залай ханын нэгэндэ диспетчернүүдэй щит тодхогдонхой. Карта-схемын урда тээ диспетчернүүдэй дүрбэн пульт, операторнуудай нэгэ пульт оршоно. Ороной электрын элшэ хүсэндэ болоһон бүхы хубилалтанууд тухай электронно машинанууд саг соонь мэдээсэнэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: диспетчернүүдэй түбэй пунктын зал соо; СССР-эй энергетическэ системэ эндэһээ хүтэлбэрилэгдэдэг, эндэ шалгагдадаг.

ТАСС-ай фотохроника.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

БАРИЛГАШАДАЙ БЭЛЭГҮҮД

БУДАПЕШТ. Майн нэгэнэй урда тээхэнэ арадай засагта Венгриин барилгашад Кечкемет хотодо шэнэ гэр байра бариха комбинадые ашаглалгада оруулаа. Энэнь барилгын материалнуудай промышленностиин эгээл шэнэ предприятинуудай нэгэн юм. Эндэ хэрэглэгдэдэг технологиин ёһоор, 19 ондоо маягай байрын гэрнүүдэй, һургуулиин, больницын, хүүгэдэй эмхи зургаануудай, магазинай барилганuудта хэрэглэгдэхэ панельнүүдые бүтээн гаргаха байна. Комбинадай проектнэ хүсэн жэл бүри 2500 гэр барихаар хараалагданхай.

Барилгашадай ажалай амжалтын эгээн һайшаалтай талань юуб гэхэдэ, энэ предприяти ашаглалгада оруулагдахадаа, Венгридэ гэр бариха комбинадуудые бүтээлгын программа түгэсхэгдэбэ.

ТҮСЭБ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭГДЭЭ

СОФИ. Плевенскэ электрокарай «Вит» гэжэ завод — Болгариин үргэхэ-тээхэ машинануудые бүтээдэг эгээл томо предприятинуудай нэгэн болоно. Энэ заводой коллектив байгша оной эхинэй дүрбэн һарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэжэ, 21 мянган машина худалдаанда гаргаа.

«Вит» заводой тамгатай электрокарнууд Польшодо, ГДР-тэ, Чехословакида, Кубада магтаалтай болонхой. Имэ машинанууд Советскэ Союзда мүн лэ эльгээгдэдэг юм.

ХҮДЭЛМЭРИШЭНЭЙ ҮҮСХЭЛЭЭР

БЕРЛИН. Фюрстенвальдедэхи мөөрэй завод съездын урда тээ ГДР-тэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Арадай ажахын шухала зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхэ хэрэгтэнь «Түсэбэй ажаглалта» гэһэн арга заводой коллективтэ ехэ туһа хүргэнэ. Имэ аргые мөөрэй заводой хүдэлмэришэн Карл-Гейнц Хюбнер гэгшэ хоёр жэлэй урда тээ дурадхаһан юм. Энээниие хэрэглэһэн хүдэлмэришэн бүхэн өөрынгөө үйлэдбэриин түсэбтэй һайса танилсаха, ямар нэгэн деталь үйлэдбэрилхэ үедөө ажалайнгаа сагые нарииаар тооложо, үрэгүйгөөр минии байлгые ехээр хорооно.

Мүнөө ГДР-тэ Хюбнерэй үүсхэлые дэмжэгшэдэй тоо 120 мянгада хүрэһэн байна. Тэрэнэй дүй дүршэл мүнөө предприяти бүхэндэ хэрэглэгдэнэ. Түрүү хүдэлмэришэнэй дурадхаһан онол аргые бэелүүлжэ алмагдаһан ехэ саг хэдэн миллион маркын сэнтэй түсэбһөө гадуур бүтээгдэһэн продукци экономическа ехэ ашаг үгэнэ.

ҺАЙНДЭРЭЙ ВАХТАДА

БУХАРЕСТ. Румыниидахи таһалгаряагүй хүдэлдэг олохон предприятинуудай ажалшад домено болон бусад хайлуулгын пеэшэнүүдэй дэргэдэ, прокатна станууда болон химическэ оньһон нарии тухеэрэлгэнүүдэй дэргэдэ байжа Майн нэгэнэй һайндэрые угтаа. Тус ороной олохон предприятинуудта түсэбһөө гадуур ехэ металл үйлэдбэрилэгдөө. Энэ үдэрнүүдтэ үйлэдбэриин шэнэ рекорднууд туйлагдаа.

КОМБИНАТ ЭРШЭЕЭ ШАНГАДХАНА

ВАРШАВА. Гданьскын нефтехимиин комбинат Польшын энэ һалбариин эгээ залуу предприяти эршэ хүсэеэ шангадхана. Орон бензин, түлишын холисо болон бусад продуктнуудые эндэһээ абадаг. Техническэ болон технологическа тухеэрэлгэнүүд эндэ нэгэ доро туршагдана, шэнэ барилгануудые ашаглалгада тушааха ажал ябуулагдана. Энэ һарада реформинтын ашаглалгада ороходо һайн шанартай бензин үйлэдбэрилхэ арга олдохо.

Түлишэ, тоһо абаха тухеэрэлгэ барилгын талмай дээрэ хурдан түргэнөөр хабсаргагдана. Энэ тухеэрэлгэ 1917 оной түрүүшын хахадта ашаглалгада тушаагдаха юм.

СОВЕТ ЭД БАРААН ХАРУУЛАГДАНА

ПРАГА. Брно хотодо эмхидхэгдэһэн үргэн хэрэглэлэй эд бараанай уласхоорондын яармагта табигдаһан зүйлнүүд эндэ ерэгшэдэй анхарал татана. Гадаадын худалдаа наймаанай арбаад эмхи, СССР-эй хүнгэн промышленностиин министерство гурба мянга гаран экспонадуудые харуулна.

(ТАСС).

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указһаа

АЖАҺУУДАЛАЙ КОММУНАЛЬНА АЖАХЫН ...ПРЕДПРИЯТИ, ЭМХИНУУДЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ...ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД БОЛОН АЛБА ХААГШАДЫЕ СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

...түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй даабаринуудые, абаһан ...социалис уялгаяа дүүргэхэдээ туйлаһан амжалтануудайнь ...шагнаха:

...АЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕНООР

...кова Нина Андрияновнае — коммунальна, болзохэлтэй болгохо ажаһуударгажанай комбинадай ...ник.

...шенов Будажап Лопсонович — «Бурятремстрой» управлениин Түнхэнэй заһабарилга-барилгын ...гай дархашуулай бригадир.

...ДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНООР

...яков Василий Егорович — коммунальна, болзохэлтэй болгохо ажаһуудалай Мухар-Шэбэрэй комбинадай начальник.

...аев Владимир Ринчинович — «Бурятремстрой» управлениин заһабарилга-барилгын Хэжэнгын участогай ...шадай бригадир.

...енко Валентина Евгеньевна — Уһа дамжуулгын ...Удын үйлэдбэриин ...лениин бүлүүрэй станцын машинист.

...ЖАЛАЙ АЛДАР ...ОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР

...дова Валентина Владимировна — Улаан-Үдын ...ын управлениин деэлектромонтер.

...енков Александр Петрович — «Бурятремстрой» харгы барилгын управлениин мастер.

...онов Сымэнит Бадмаповичые — «Бурятремстрой» управлениин заһабарилга-барилгын Зэдын участогай модошо дархашуулай бригадир.

«АЖАЛАЙ ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Маслянко Лидия Михайловнае — «Бурятремстрой» управлениин заһабарилга-барилгын 1-дэхи управлениин штукатурнуудай бригадир.

Рудых Спиридон Иннокентьевичые — түймэр саралгын һайн дуранай Бүхэроссиин бүлгэмэй Буряадай республиканска соведэй үйлэдбэриин түбэй мастерскойн пеэшэшэн.

Яковлев Петр Романовичые — «Горзеленстройн» Улаан-Үдын участогай мастер.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕДАЛЯАР

Березкин Александр Ивановичые — Улаан-Үдэ хотын байрын гэрнүүдэй нэгэдэхи управлениин слесарь.

Григорьев Яким Григорьевичые — Улаан-Үдын ариг сэбэрые сахиха тусхай автоажахын жолоошон.

Куйдин Александр Евграфовичые — «Бурятремстройн» заһабарилга-барилгын хоёрдохи управлениин маляр.

Покровская Зинаида Владимировнае — Улаан-Үдэ хотын «Одон» гостиницын хүдэлмэрилэгшэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

...сква, Кремль.
...оной апрелиин 26.

СОЁЛШОД — ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

НОМОЙ БАЯЛИГЫЕ АША ҮРЭТЭЙГӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Хориин аймагай уншагшадые хамта дээрээ 58 библиотекэ хангажа байдаг. Эндэ гүрэнэй 22, профсоюзна 5, һургуулинуудай 29, ГПТУ-гай 1, партийна 1 библиотекэ тоологдодог. 221 мянга гаран хэһэг номтой эдэ библиотекэнүүд 21,7 мянган уншагшадые хангадаг.

Совхозуудай, леспромхозуудай, хүдөөгэй уншагшадые нүүдэл 254 библиотекэ хангадаг. Нүүдэл болон бусад библиотекэнүүдһээ хүдөө ажахын 3600 хүдэлмэришэд номуудые абажа уншадаг.

1973 ондо Хориин аймагай библиотекэнүүд нэгэдхэмэл гуримда оруулагдаа бэлэй. Аймагай болон хүдөөгэй 18 библиотекын һуури дээрэ нэгэ жасатай, нэгэдхэмэл хүтэлбэритэй библиотекэ байгуулагдаа һэн.

1972 онһоо эхилжэ, библиотекэнүүдые номуудаар хангалга нэгэдхэмэл гуримаар ябуулагдадаг. Гол түлэб республиканска бибколлекторһээ, «Книга—почтой» болон бусад газарнуудһаа ном абтана. Жэл бүхэндэ 8 мянган түхэригэй 15—16 мянган ном абтадаг. Имэ нэгэдхэмэл гуримаар номууд абтахадаа, библиотекэнүүдэй жаса гансашье тоогоороо бэшэ, мүн шанараараа горитойгоор һайжарна. Эндэ нэгэ адли номууд хүдөөгэй библиотекэнүүдтэ байхаяа болижо, элдэб янзын, олон ондоо нэрэтэй номууд түбэй библиотекэһээ захижа асаруулагдана. Тематикынгаа талаар библиотекын жаса һураггүй баян болоо. 3 жэлэй саада тээ 927 ондоо нэрэтэй номууд байһан һаа, мүнөө үедэ 2940 ондоо нэрэтэй номууд уншагшадта үгтэнэ. Тиихэдэ түб библиотекэ 120 янзын газетэ болон журналнуудые найма найман хэһэгээр захидаг.

Уншагшадай эрилтэ гүйсэдөөр хангахын тула бага бэшэ хүдэлмэри ябуулагдана. Библиотекэ бүхэндэ тусхай каталог байгуулагданхай. Эндэ аймаг дотор байгаа бүхы номууд оруулагданхай. Тиигэжэ алишье тосхоной уншагша өөһэдынгөө библиотекэдэ үгы байгаа номые түб библиотекэһээ захижа асаруулха дүүрэн арга боломжотой. Тиихэдэ ниитэ-политическэ ба хүдөө ажахын тематикаар газетэ болон журналнуудта хэблэгдэһэн статьянуудай тусхай каталог саг үргэлжэ хэгдэжэ байдаг.

Арадай ажахын мэргэжэлтэдтэ саг соонь шэнэ литература тухай мэдээсэхэ хэрэгтэ бага бэшэ анхарал хандуулагдана. Һара соо нэгэдхэмэл жасада ороһон шэнэ номууд тухай тусхай бюллетень гаргагдадаг. Имэ бюллетеньнүүд хэлхеэ холбооной эмхи зургаануудаар тараагдадаг. Тиихэдэ «Шэнэ Үдэ» газетын хабсаргалта соо һара бүхэндэ шэнэ номууд тухай мэдээсэгдэдэг.

Нэгэдхэмэл гуримда ороһоной ашаар каталог байгуулха, номуудые бүридхэхэ болон бусад хүдэлмэри нэгэ газар, түб библиотекэ дээрэ хэгдэнэ. Иигэжэ хүдөөгэй библиотекын хүдэлмэрилэгшэд уншагшадтаяа хүдэлмэри ябуулха саг ехэтэй болоно. Энээнэй ашаар тэдэнэй хүдэлмэри һайжарна. Тиимэһээ уншагшадтаяа, тэдэнэй ажалтай гүйсэд һайнаар танилсаад, тэдэнэй эрилтэнүүдые шэнжэлхэ арга боломжонь ехэдээ. Мүн нүүдэл библиотекэнүүд олоор эмхидхэгдээ, тэдэнэй хүдэлмэри һайжаруулагдаа.

Нэгэдхэмэл гуримда оруулагдаһанһаа хойшо библиотекэдэ үзэл сурталай, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри улам үргэнөөр ябуулагдадаг болонхой. Тиихэдэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэдтэ туһаламжа горитойгоор үзүүлэгдэдэг болоо. Библиотекэнүүдэй уншагшад улам олошорно.

Хүдөө ажахын эрдэм мэдэсэ олоной дунда дэлгэрүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдана. Энэ талаар хүдэлмэри эмхидхэхэ тусхай сектор түбэй библиотекэдэ байгуулагданхай. Хүдөө ажахын продуктнуудые улам ехээр үйлэдбэрилхэ гэһэн түсэбөө дүүргэхэ хэрэгтэнь ажалшадта туһаламжа үзүүлхэ зорилго энэ секторэй урда табигданхай. Түрүү дүршэл олоной дунда дэлгэрүүлгые ехэ удха шанартай гэжэ тоолон, тус сектор библиотекэ бүхэндэ түрүү дүй дүршэлэй булан байгууланхай. Эндэ ажахынуудай социалис уялга, тэрэнэй дүүргэлгэ харуулагдадаг. Мүн үйлэдбэриин шухала асуудалнуудаар хэрэгтэй литература, картотекэнүүд эндэ заабол табигдадаг. Малшадай бууса, полевой стан дээгүүр уулзалганууд, хөөрэлдөөнүүд болодог, шэнэ номуудай шэнжэлэл хэгдэдэг.

Хүдөө ажахын сектор уншагшадаа шэнэ литературатай танилсуулха хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Тиимэһээ хүдөө ажахын эмхи зургаануудта, библиотекын байшан соо «Мэргэжэлтэдэй үдэр» үнгэргэгдэдэг. Эндэ шэнэ номууд тухай мэдээсэгдэдэг. Мүн газетээр, радиогоор тусхай мэдээсэлнүүд дамжуулагдадаг. Эдэ бүхы хүдэлмэри аймгүйсэдкомой баталһан тусхай түсэбэй үндэһөөр ябуулагдадаг.

Библиотекын хүдэлмэриие һайжаруулха, тэрэнэй хүдэлмэриие улам аша үрэ ехэтэй болгохо, ажалшадые хүмүүжүүлгэдэ тэрэнэй үүргые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ библиотекын директор, Ажалай Улаан Тугай орденто Р. А. Лисовагай оруулһан хубита ехэ. Ажал хүдэлмэридөө эрилтэ ехэтэйгээр хандадаг коммунист Р. Лисова олоной һайшаал магтаалда хүртэнхэй. Дээдэ ба дунда мэргэжэлтэй хүдэлмэрилэгшэд эндэ олон. Тэдэнэй олонхинь 10 гаран жэлдэ библиотекэдэ хүдэлмэрилһэн байха юм.

Библиотекын хүдэлмэриие һайжаруулха, тэрэнэй амжалта туйлаха хэрэгтэнь партийна, советскэ болон ниитын эмхи зургаанууд горитой туһаламжа үзүүлээ. Тэдэнэр библиотекын хүдэлмэри юрэл шалгаад байдаг бэшэ, түсэбэй зүбшэлгэ, «Мэргэжэлтэдэй үдэр» үнгэргэлгэ, шэнэ ном зүбшэн хэлсэлгэ болон бусад хэрэгүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадажа байдаг. Тиихэдэ эдэбхитэд библиотекын соведэй гэшүүдээр һунгагданхай.

КПСС-эй Хориин райком ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй гүйсэдком библиотекын хүдэлмэриие һайжаруулха хэрэгтэ саг үргэлжэ горитой туһаламжа үзүүлжэ байдаг.

Библиотекэнүүд хоорондын социалис мүрысөөнэй 1975 оной дүнгөөр Хориин аймаг түрүү һууридa гаража, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, облпрофсоведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртэһэн байха.

В. САВИНОВА,
М. Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекын директорэй орлогшо.

бүри дүтэ болголго, ажалшадай гэр байрын байдалые нилээд һайжаруулга, худалдаа наймаанай, ажалшадые ниитын эдеэ хоолой болон ажаһуудалай талаар хангалгын саг үргэлжын хүгжэлтэ, арадай гэгээрэлэй болон элүүрые хамгаалха хэрэгые һайжаруулга, совет олонациональна соёл культурые эрид шууд хүгжөөхэ арга нүхэсэл хангалга болон бусад олон асуудалнууд түсэбтэ табан жэл бүхэндэ хараалагдадагшье, шиидхэгдэдэгшье гээшэ.

Үнгэрһэн табан жэл соо имагтал арадай ажабайдал һайжаруулгада, гэр байрын болон социально-культурна барилгада гаргашалагдаһан мүнгэ зөөри оруулаад байхада, национальна доходой табанай дүрбэн хубинь энээндэ һомологдоһон юм. Арадай ажабайдалай хэмжээе дээшэлүүлхэ ябуул-...

...урдахи табан жэлэйхиһээ 1,7 дахин ехэ байгаа.

Хүн бүхэндэ хүртэсын талаар тоолобол, тэдэнэй бодото олзо доход юһэдэхи табан жэлдэ 24 процентээр ехэ болоо.

Үнгэрһэн табан жэлдэ хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай болон колхозникуудай салин хүлһэн нилээд дээшэлээ. Коммунис партиин болон Советскэ правительствын бэелүүлһэн элдэб хэмжээ ябуулгануудай (салин хүлһэнэй эгээн доодо хэмжээе болон дунда зэргын түлөөһэ абадаг хүдэлмэришэдэй ба алба хаагшадай ажалай түлөөһэ болон салингые дээшэлүүлгэ, багшанарай болон врачнуудай салин ехэ болголго, нэгэ зарим категориин хүдэлмэрилэгшэдэй ажалай түлбэриин налог бага гү, али үгы болголго, районно коэффициент бии болголго гэхэ мэтэ) ашаар 75 миллионһоо үлүү хүнэй ажалай ...

Урдахи бүхы табан жэлнүүдэй түсэбүүдэй дүүргэлтын дүнгүүдтэ, хүгжэнги экономическа ба научно-техническэ хүсэ шадалда, совет обществын социально-политическэ болбосоролдо болон суртал бодолой бата нэгэдэлдэ түшэглэн СССР дотор арбадахи табан жэлэй гол зорилго зохёон табигдаһан байна. Энэ зорилгомнай ниитын үйлэдбэриин эрид шууд, тааруу тэнсүүритэйгээр хүгжэһэнэй, тэрэнэй ашаг үрые дээшэлүүлһэнэй, эрдэм, техникын хүгжэлтэ дэбжэлтые түргэдхэһэнэй, ажалай бүтээсын ургалтын, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта хүдэлмэриин шанар али болохоор һайжаруулһанай үндэһэн дээрэ арадай ажабайдалай материальна болон соёлой хэмжээе улам дээшэлүүлхэ гэһэн Коммунис партиин хараа шугам хэлбэришэгүйгөөр бэелүүлхэ хэрэг болоно.

Социалис түсэблэлгэдэ эрид шууд шэнэ юумэ гэхэдэ, жэшээнь, Экономическа харилсан туһалалсаха Соведэй гэшүүд- гүрэнүүдэй арадай ажахын түсэбүүдые тааралдуулга, социалис ёһоной экономическа нэгэдэлэй Нэгэдхэгдэмэл программын хэмжээ ябуулгануудтай тэрэниие зохилдуулга болоно. Шэнэ общество байгуулжа байгаа арадуудай зорилгонууд ба ажабайдалай үг үндэһэн аша гуна туһалдадаг тэдэнэй социально-экономическа байгуулалта ба суртал бодол нэгэ ниитэ байдаг гээшэ. Эхилээд байһан арбадахи табан жэл хадаа эдэнэй болон социалис хани барисаанай оронуудай харилсаа холбоо бүхы талаарнь гүнзэгы... номическа болон соёл культурын талаар хүгжэлтые түсэблэхэ совет ороной дүй дүршэл мүнөө социалис болон хүгжэжэ байгаа олохон гүрэнүүдтэ хэрэглэгдэнэ гээшэ.

...юм. Энэ хараа шугам «СССР-эй арадай ажахые 1976—1980 онуудта хүгжөөхэ гол шэглэлнүүд» соо эли тодоор харуулагданхай. Тэндэ социалис ёһоной экономическа харилсаа холбооной нэгэдхэгдэмэл программаар хараалагдаһан хэмжээ ябуулгануудай, тэрэшэлэн СЭВ-эй гэшүүн — оронуудай 1976—1980 онуудта бэелүүлхэ олон талын нэгэдхэгдэмэл хэмжээ ябуулгануудай талаар зүбшэлэн хараалагдаһан түсэбэй дүүргэлгэ хангаха, түсэблэлгын хамтын ажал ябуулгын шэнэ шэглэлнүүдые удаа дараалан хүгжөөхэ, үйлэдбэриин-ажахын холбоонуудай аша үрэтэй эмхидхэлэй түхэл маягуудые хани барисаанай бодото ябуулгада нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэрилгын уласхоорондын тусхай мэргэжэлгэ ба хамжаанай арга боломжонуудые эдэбхитэйгээр хэрэглэхэ зорилго табигдана.

Совет обществэ экономическа, социально-политическэ болон оюун бодолой байдалай айхабтар шухала зорилгонуудые табан жэлэй түсэб бүхэндэ табилга ба бэелүүлгэ хадаа эрдэм наукын үндэһэ ёһоор барюулагдаһаараа онсо илгаатай юм. Мүн энэмнай социалис обществын хүгжэлтын хуули ёһонуудые али болохоор хараадаа абалгада, эрдэм техникын туйлалтануудые, үйлэдбэрилгын хүсэнүүдэй ба үйлэдбэриин харилсаануудай хүгжэлтые шэнжэлгэдэ, социализм, коммунизм байгуулалтын талаар КПСС-эй ба совет арадай түүхэтэ дүй дүршэлдэ түшэглэдэг юм.

Совет арад өөрынгөө шалгармал манлай — Коммунис партиин ударидалга доро, Ленинэй захяа заабариин ёһоор коммунис общество байгуулалтын хэрэг хэлбэришэгүйгөөр үргэлжэлүүлһээр технико-экономическа, социально-политическэ болон соёлой-гурим заншалай хүгжэлтэ дэбжэлгын замаар табан жэлһээ табан жэлдэ бата найдамтайгаар дабшана.

Совет арадай шэн зоригто ажал, тэрэнэй үндэр мэдэрэл, журам ба нягта эмхидхэл хадаа табан жэлэй түсэбүүдэй бүхы тон орёошье харюусалгатайшье зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлхэ арга нүхэсэл болоно.

Манай табан жэлэй түсэбүүд хадаа хэдэ миллион хүдэлмэришэдэй, колхозникуудай, интеллигенциин болон бүхы совет арадай ажалай бодото баатаршалга, эдэбхи үүсхэл зохёон байгуулхы хүсэ шадал дээшэлүүлгэдэ айхабтар ехээр нүлөө үзүүлдэгшье, үзүүлхэшье байна. Эхилээд байгаа арбадахи табан жэлдэ тэдэнэй зохёон байгуулхы эршэ хүсэнэй бүри ехээр һалбаран ададархань дамжаггүй.

Пётр ТИМОФЕЕВ,
түүхын эрдэмэй кандидат.
(АПН).

ЮРЫН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ ХҮНҮҮД

АЖАЛШАДАЙ ГОЁ, СЭБЭРЭЙ ТҮЛӨӨ

Арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг албанда парикмахернууд ехэ үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Улаан-Үдын парикмахерскануудта хамта дээрээ 400 гаран мастер ажаллана.

Железнодорожно районой хоёр багахан парикмахерскада орожо үзэбэбди. Нэгэндэнь 20, нүгөөдэдэнь 16 мастер ажаллана. Майн нэгэнэй һайндэрэй урда тээхи үе һэн. Эдэ үһэ заһадаг газарнуудай алинданшье хүн олон. Парикмахерскые гоё һайханай цех гэжэ хүнүүд дэмы нэрлээгүй. Үһэ зүһөө заһуулаад гарагшадые харахада үнэхөөрөө сэбэр сэмсэгэр, һэргэг, бүри залуу болошоһондол үзэгдэнэ.

Хүн зоной бэеын сэбэр, арюун байдалай эрилтые бүри һайнаар хангаха зорилготой парикмахерскын мастернууд тус бүридөө социалис уялгануудые абанхай. Манай ороһон хоёр парикмахерскада һара, квартал бүриинь даабари үлүүлэн дүүргэгдэдэг байба.

«Незабудка» парикмахерскын эрэшүүлэй таһагай мастернууд Н. Сахьянов, Л. Вершинина, А. Дубовик гэгшэд түрүүшын кварталда даабаряа 126 — 185 процент дүүргэһэн байна. Эхэнэрнүүдэй таһагай түрүүшүүл: комсомол басаган О. Свиридова — 116, В. Муслихина — 134, Г. Верещагина 110 процент түсэбөө бэелүүлһэн байба. Майн һайндэрэй хүндэлэлдэ эдэнэр һарынгаа даабарие уридшалан, үлүүлэн дүүргэбэд.

Эндэ үнинэй мастер Савелий Веневич эгээл хүндэтэй хүн. Хэдэн жэлэй урда тээ пенсидэ гарабашье, мүнөө эхэнэрэй таһалгада хүдэлнэ.

Уран гартай, мэргэжэл ехэтэй мастер залуу хүдэлмэрилэгшэдые өөрынгөө баян дүршэлдэ һургана.

Гагаринай нэрэмжэтэ гудамжада 20-дохи номерой парикмахерскада оробобди. Энэ хадаа хотын түрүү коллективүүдэй нэгэн. Юһэдэхи табан жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэһэн юм. Байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгөөр Горбыткомбинадай парикмахерскануудай дунда түрүүлжэ, дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаһан байна. Эндэ ажалай түрүүшүүл олон — В. Данилова, В. Дружинина, В. Зарубина, В. Елаева болон бусад даабаряа саг үргэлжэ үндэр шанартайгаар, үлүү лэн дүүргэдэг байна.

Парикмахернууд юрын лэ мэргэжэлтэй хүнүүд гэжэ тоологдоно. Мүнөө үе сагай хүнүүдэй гоё һайханай эрилтые, арюун сэбэр ябалгые хангахын тулада парикмахер-мастернууд үндэр мэргэжэлтэй, ажалшадта анхаралтай байха ёһотой. Иимэ эрилтэнүүдые эдэ юрын мэргэжэлтэд эрхимээр бэелүүлжэ байна.

Д. ЦЫБЕНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Мастернууд С. З. Веневич, В. Муслихина үһэ заһалгын цех соо. 2. Маникюршан Г. Синичкина ажал дээрээ.

В. МУЛЕРАЙ фото.

Спорт

ЭДИР БУХЭШҮҮЛЭЙ МҮРЫСӨӨН

Хэрэн тосхоной хүүгэдэй спортын байшан соо хоёр үдэрэй туршада бүхэ барилдаагаар мүрысөөн боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ аймагай долоон һургуулинуудай эдиршүүл барилдажа гараһан байна. Тиин Толтойн һургуулиин команда нэгэдэхи, Хэрэнэй, Аршаанай һургуулинууд удаадахи хоёр һуури эзэлбэ.

Шэгнүүртэн сооһоо Леня Хоборков, Саян Ханхаев, Бато Ангархаев, Юрий Улахаев, Вадим Бандеев, Валерий Ситников гэгшэд шалгаржа, эдиршүүлэй дунда аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ.

Б. БИРБАЕВ.

Түнхэнэй аймаг.

ЗАЛУУШУУЛ ШАЛГАРБА

Классическа барилдаагаар эрэшүүлэй дунда Буряадай АССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн Улаан-Үдэ хотодо «Труд» бүлгэмэй Спортын байшан соо болобо.

Хубиин-командна түрүү һуури эзэлэлгын мүрысөөндэ 70 шахуу барилдаашад хабаадаа. Тиихэдэ манай республикын бэрхэ эдир барилдаашадай энэ ехэ наадандa хабаадуулагдаһаниинь һайшаалтай байна. Эдэнэр эндэ дүршэл шадабаряа дээшэлүүлхэ аргатай ха юм.

46 килограмм. Эндэ «Спартагай» түлөөлэгшэд — эдир хүбүүд Витя Калашников Слава Банаев хоёр түгэсхэлэй наадандa уулзаба. 9 минута соо шанга тэмсэл боложо, В. Калашников очкогоор дилэжэ, Буряадай АССР-эй чемпион болоһон байна.

Удаадахи шэгнүүртэ Улаан-Үдын 1-дэхи интернат һургуулиин һурагша Жаргал Базаров барилдаанай арга дүрэтэй, бар хүсэтэй байһанаа харуулба. Тэрэ Володя Романовые («Спартак»), удаань «Буревестнигэй» спортсмен Дамдин Петровые нюрган дээрэнь даража, республикынгаа чемпионой нэрэ зэргэдэ түрүүшынхеэ хүртэбэ.

«Динамын» түлөөлэгшэ Павел Раковский бэрхэ спортсмен боложо ябаһанаа харуулаа. Тэрээнтэй тэнсэхэ хүн олдобогүй.

68 килограмм. Эндэ «Спартагай» барилдаашад Сергей Табинаев, Валерий Борходоев гэгшэдэй уулзалга барилдаанда дуратайшуулые һонирхуулба. Эдэнэр һайн техникэтэй, шандааһа шангатай барилдаашад юм. Энэ уулзалгада С. Табинаев нүхэрһөө халта булюу байжа, нэгэдэхи һуури эзэлээ.

82 килограммай шэгнүүртэнэй дунда мүрысөөнэй эхилхыень сугларагшад тэсэжэ ядан хүлеэбэ. Ушарынь юуб гэхэдэ, 48-тай Степан Борходоев барилдаха юм гээд мүрысөөнэй таблицада бэшэгдэһэн байгаа.

Степан Борходоев үнэхөөрөөшье спортын ветеран. Тэрэ Гүрэльбын 8 жэлэй һургуулида физическэ хүмүүжүүлгын багшаар ажаллана. С. Борходоев 1958, 1962—63 онуудта «Труд» бүлгэмэй Түбэй соведэй чемпион, 1960 ондо СССР-эй спортын мастерай нэрэ зэргэдэ хүртэһэн. Буряад барилдаагаар 1958 ондо манай республикын чемпион болоһон байна. Энэл жэлдэ тэрэ дүрэ буляалдалгын барилдаагаар ВЦСПС-эй наадандa хоёрдохи һуурида гараһан.

Удаан хүлеэгдэһэн саг хүрэжэ ерэбэ. С. Борходоев «Динамын» спортсмен А. Полуяновтай ковер дээрэ гараба. Эдэ хоёр түрүүшээр бэе бэедээ халажа ядангяар барилдана. Александр Полуянов эдэбхитэйгээр доботолбошье, биража ядана. Забһарлалтын һүүлээр С. Борходоев добтолгодо оро ороһоор хэдэн балл абаба. Секундантнь байһан тэрэнэй хүбүүн Валерий Бордохоев туһатай зүбшэл эсэгэдээ үгэһэншье байжа магадгүй. Тингэһээр нүгөөдэеэ дүрэдөө оруулаад, нюрган дээрэнь унагаажа, түрүүшын амжалта туйлаһан байна. Удаань В. Масличенко, А. Сусляев гэгшэдые дилэжэ, чемпион болобо. 48-тайдаа чемпионой солодо хүртөө. Спортивна «үндэр наһан» гээшэ энэл бэшэ гү!

— Яагаад иимэ олон жэлдэ барилдаһаар лэ ябана гээшэбта? — гэжэ асуухадам, тэрэ иигэжэ харюусаба:

— 1947 онһоо барилдажа эхилээ һэм. Эршэмтэй һорилго бэлэдхэл үнинэй хэзээгүйшье һаа, бэе дан һула табигдаагүй байха. Минии шэгнүүртэ залуушуул олон байба. Эдэнэр бар хүсэтэй. Гадна мүрысөөнэй гурим ондоо болонхой. Гэбэшье арга мэхээрээ илажа гарабал гээшэ хаб, — гээд, тэрэ баяртайгаар хөөрэбэ.

Бусад шэгнүүрнүүдтэ Аюр Цырендоржиев, Сергей Жанаев, Владимир Гребенщиков, Савелий Осокин, Аркадий Порываев, Вячеслав Мархаев гэгшэд илаба.

«Спартагай» барилдаашад 15 очко абажа, республикын чемпионууд болоо. «Буревестнигэй», «Динамын» спортсменүүд удаадахи һууринуудта гараба. Энэ мүрысөөндэ залуушуул шалгарһан байна.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Таряашадай хабарай шалгалта» — Ф. Бадеевагай статья. «Манай харюу — габшагай ажал!» — ТАСС-ай материал. «Харгы замууд уряална» — Л. Мартыновагай статья.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Тусхай шэглэл юуниие эхитэйб» — М. Буруевай статья. «Бригадын арга поссэнүүд» — М. Хензыхеновэй корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда. «Манай зорилгонууд ба хараа түсэбүүд» — В. Очировай статья. Хилын саанаһаа.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Соёлой һонин» — суглуулбари. «Байгалай саанахи хизаар нютагнай — гэһэн ниитэ гаршагтай бэшэгүүд.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 09.10 — «Долгие версты войны» (3-дахи сери). 10.15 — «Объектив» (үнгэтэ). 10.45 — «Шатарай һургуули» (үнгэтэ). 11.15 — «Орленок» телестудиин концертын зал (үнгэтэ). 12.00 — Шэнэ һонин. 12.10 — «Ухибүүдтэ — фильм». «Всадники» (2-дохи сери). 13.25 — Хоккей. Хахад финал. (үнгэтэ). 14.05 — «Спортлото» наадалга (үнгэтэ). 14.20 — «Театртай уулзалга». 15.50 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». Социалис мүрысөөн арбадахи табан жэлдэ». 16.20 — Забһарлалга. 16.30 — «Белоруссиин арадай хатарай ансамбль» — фильм-концерт (үнгэтэ). 16.55 — «Долгие версты войны» (3-дахи сери). 18.00 — «Время». 18.30 — Хоккей. Хахад финал. (үнгэтэ). 19.10 — «Спортлото» наадалга (үнгэтэ). 19.25 — «Колхозой түрүүлэгшэ» — телеочерк. 19.55 — «Долгие версты войны» (3-дахи сери) 21.00 — Шэнэ һонин. 21.15 — Забһарлалга. 21.25 — «Үргэн даа уужам оромни...» — концерт (үнгэтэ). 22.10 — «Олон түмэнэй ленинскэ университет». «Социалис мүрысөөн арбадахи табан жэлдэ». 22.40 — «Долгие версты войны» (3-дахи сери). 23.45 — Концерт (үнгэтэ). 24.00 — «Время».

Цэрэн ГАЛА

САРАН ХҮХЫ

ПОВЕСТЬҺОО ХЭҺЭГ

Уран зохёолшо Цэрэн Галановай «Хун шубуун» гэжэ роман һаяхан Буряадай номой хэблэлдэ гараа һэн. Мүн Москвада «Современник» хэблэлдэ «Зүрхэнэй дурасхаал» гэжэ номынь хэблэгдэбэ.

Мүнөө Цэрэн Галанов манай газетэдэ «Саран хүхы» гэжэ шэнэ повестьһоо нэгэ бүлэг дурадхаба.

Энэ зохёолынь Байгал-Амарай түмэр харгын барилгашадта, тэндэхи дайдые шэнжэлһэн геологуудта зорюулагдана.

Эндэһээ нэгэ хэһэг толилхомнай.

ХАЛУУН НАРАНДА, бороо һалхинда мүлигдэн, гантан хахара буунхай уулын шулуунууд Викторэй һүүлшын байха байра. хэбтэхэ дэбдихэрынь боложо үгэбэ.

Үндэр хабсагайн эрмэгтэ байһан үхэрэй шэнээн томонууд эдэ шулуунуудай заримаиинь хатуу бодолнуудаа досоогоо дараад, хамаг юумые хуу хаража, мэдэжэ һууһан хүлтэй, гартай хүнүүдэй дүрсэнүүдые һануулна.

Урдань эндэ дайсадһаа бэеэ хамгаалха хэрэмшье байжа байһан болоо. Дүтэхэнэ хүнэй хуурсагуудай байһандал, сүмэршэһэн нүхэнүүд, табан хоногой гү, али табан мянган жэлэй саана түлигдэһыень мэдэхын аргагүй болошоһон галай сусалнууд харлана.

Тойроод анхандаа ямар нэгэ айхабтар ехэ гал хүсэндэ түригдөөд, газарай габын тогоонһоо өөдэнь шэдэгдэжэ бурьялан харьялан бусалаад, бурма боложо хүйтэрэн тогтошоһон шэнги, оройнуудтаа нэгэшье ургамал, үндэһэгүй шүбгэ орьёлнуудтай хаданууд үндэр набтараар шүрэтэн, хүхэ огторгойе хадхана.

Зүгөөр эдэ хаданууд дээгүүр шулуунуудһаа элбэг юумэн үгы. Эльбэмээр дулаахан эльгэн шулуун, галаар сахилһан сахюур шулуун, шуһагүй хүйтэн өөхэн шулуунһаа эхилээд, хэнэйшье танихын аргагүй ондоо шулуунууд хаа хаанагүй газар дороһоо бултайн харагдана.

Зарим нэгэ шулуунуудынь гартаа абаад үзэхэдэ, шэрээдэһэн мэтээр үнэһэн боложо бутаршаха юм.

Иимэ шулуунууд һара дээрэ бии гэдэг. Мүнөө халуун зун байбашье, саһан һэхүүргэеэ абаагүй, Саяан уулын мундаргануyд орохоёо байһан үдэшын нарандa алтан мүнгэн гаинжарнуудаараа яларан, түмэн үеынгөө түүхэ нюусануудые дороо даранхай, үшөө нэгэ үдэрөө үнгэргөөд, унтаха нойртоо бэлдэнэ.

Тэрээндэ Виктор Горбунов гэжэ нэгэород хүбүүнэй олон мянган хадануудайнь нэгэ уршалаада абаахай шэлгеэр аһанхай, үхэхэсэ хэбтэхэдэнь, ямаршье хэрэг байбагүй.

Виктор хэдыдэхи үдэрөө эндэ хэбтэжэ хэбтэһэнээ мэдэхээ болишобо.

Түрүүн тэрэ нэгэл гэгээн сагаан үдэр энэ мундаргын халада хэдэн хүнүүдээр хамта вертолёдоор хаюулжа, бүхэли зундаа газар малтаһан, элдэб шулуунуудые үзэһэн. хада уулануудые хэмжэһэн байгаа.

Хаанаб даа, Викторэй энэ мүнөө хэбтэһэн газарһаа оройдоошье холо бэшэ, нэгэ томо модон бахана хадын оройһоо доошонь шаагдаһан байха зэргэтэй.

Эндэ удангүй Байгал далайе зүүн тээгүүрнь тойрожо, Саяан уулые сүмэ харбаһан тон ехэ түмэр харгын барилга эхилхэ. Тиихэдэнь Викторэй нүхэдүүдтэеэ хамта шааһан тэрэ бахаиын байһан газарта арбан табан модоной утатай тоннель хада доогуур малтагдаха юм һаяар лэ энэ хэдэн мянган жэлнүүдтэ шэмээгүй байһан ой тайга соо хүнүүдэй абяан һүхын ханхинаан, трактор машинын хүнхинөөн дуулдаха.

Теэд мүнөө эндэ урда урданайхиһаа шэмээгүй байба. Виктор шэхэнэйнгээ үбдэтэр, нюдэнэйнгөө хордогор абяа шагнана, амиды юумэнэй ойро нааша ябахыень харааршална.

Тэрэ хэдэн хоногой саана өөрынгөө бригадын бэшэ хүнүүдые вертолёдоор һөөргэнь бусаагаад, гансаараа нэгэ үдэр эндээ үлэжэ, сүлөөдэ гүрэнэй комиссида элидхэхэ хамаг саарһануудаа, тоо бодолнуудаа үшөө дахин хаража, шалгажа үзэхэ гэһэн байгаа.

Үдэшэниинь тэнгэри бүрхэжэ, наратай байбашье, тойроод гансата пүни шэнги харанхы боложо, долоон хоног удаа дараа бороо задар адхарба. Үүлэн хада уулануудтай хамтаржа, тэнгэридэ нэгэшье ялагар нүхэн харагдахаяа болижо, Виктор паяздаа вертолёдой тэрээндэ ниидэжэ ерэхэгүйе ойлгобо.

Одоол тэрэ һүзэгтэй һаа, бурханда мүргэхэ һэн. Мүнөө вертолёт Викторэй бурхан шэнги болоод байба.

Ондоогоор тэрэ эндэһээ яашье гаража шадахагүй һэн. Виктор гурбадахи үдэртөө һүүлшынгээ мяханай консервэ гаргажа, гал дээрэ халаажа эдибэ.

Һүүлдэнь үшөө хоёр хоноод байхада, гэдэһэнэйнгээ хойто хабиргайдаа өвдөлдэжэ эхилхэдэнь, тэрэ буугаа, хутагаяа, компасоо барьяад, байрлаһан отогһоо гаража, ан гүрөөл, шубуу шонхор, ядахын сагта нэрһэ, алирһа түүжэ эдихэ гэжэ шиидэбэ.

Теэд өөрөө мэдэнгүй отогһоо тэрэ холо ябашаһан байба. Олоһон алаһаншье юумэниинь байхагүй, Виктор бүри ехээр шэнээ тэнхээгээ алданхай, хамаг хубсаһаяа хүбэнэг бороодо хуу шобто норгоогоод, һөөргөө бусаха гэхэдээ, байһан байраяа яашье оложо ядаба.

Викторэй зүгөө мэдэхээ үбсүүндээ ооһорложо зүүһэн компасоо хараха гэхэдэнь, тэрэнэйнь шэл тэһэршэнхэй, стрелкэнүүдынь хүдэлхөө болижо, хажуу тээшээ хилайжа хазайшаһан байба.

— Ах, шүдхэр ехэ! — гэжэ Виктор шангаар, билин шэбшэгтэйгээр холижо байгаад, компасоо хараба. — Эгээл хэрэгтэй болоходо, эбдэрээд орхихош! Һахюуһан шэнгеэр үбсүүндээ зүүгээд ябахаһаа байха үшөө яаха хүнбиб!.. Тугаар нэгэ торхируу хараад, хойноһоонь шэрэнги руу даб гэхэдээ, унашоо һэм. Тиихэдээ компасоо эмдэһэн байгааб!..

Тэрэ ехэтэ голхорон, компасоо үбсүүнһээ абажа, модондо үлгэжэрхибэ.

Хажуудань хадаһаа бууһан нэрэгүй горхон бээлэйн шэнээн шулуунуудые доошонь мухарюулжа, аймшагтайгаар шааяна.

— Байза, эгээл нихэдээ хаана мүнөө байнабиб? — гэжэ Виктор төөриһэнөө түрүүшынхеэ ойлгожо, ара нюргаарнь дагжа һүрэбэ.

Тэрэ нэгэ нуга гол газарта буужа ерэһэн байба. Зүгөөр хаанаһааншье эндэ ерэһэнээ Виктор ойлгобогүй. Энэ шууяатай горхон урдань байһан хоёр хадын хабшал соохи аманһаа гараад, сэхэ һаашаа урдаһан байба. Хэдэн тээһээнь хананууд мэтэ хаданууд Викторые хүрээлжэ, алишье тээшээ ябаха замыень хааба.

Тэрэ дээрэһээ абаи һанаа алдаад, байһан газартаа нэгэ хүбхэн ургаһан шулуу һандайлаад, тон хүндөөр һалд доошоо һуушаба.

— Тэнгэри бүри сүмэршэбэ! Вертолёдто һачар найдаха найдал үгы. Компасшье һалаба. Дүтын тосхон олохошье гэжэ оролдоһоной үлүү. Бүри гүн тайга руу орошохоб. Эгээл тиимэһээ энэ гол нуга газараа барид гээд, энэ багтаа ухарилдан, шубуу шонхор тоншожо хоолойгоо тэжээхэ аргаа бэдэрхэ болооб. Һүүлдэнь тэнгэриин сэлмэхэдэ, вертолёт ерэнэ бээ гэжэ Виктор хажуудань тойроод олон хүнүүдэй байһан мэтэ бүри шангаар, хоолойгоо утаар татан, гансаарандаа дуугарба.

Тэрэ түрүүн өөрынгөө бригадын хүбүүдтэ тон иимэ томоотой хоолойгоор хандадаг һэн. Тиихэдэнь тэдэнэрынь ноёнойнгоо үгэ бүхэнииень амаа ангайлдаад шагнадаг байгаа.

Мүнөө тэрэниие шагнаха нэгэшье хүн үгы, ниигээд үгэгүй орон дэлхэйтэн урда урдаһаа харалсаад, ори гансаараа үлэшэхэдэнь, зосоонь һүрөөтэй болошобо.

Өөртөө шангаар дуугарһандань, Викторто нэгэ бага хүнгэн шэнги боложо, зүрхэниинь доро ороод, буугаараа газар тулгалан, нойтон шулуун дээрэһээ аргааханаар үндын бодобо.

Нэгэ хэды алхам хажуу тээшээ гэшхэхэдээ, ногоон хүбхэнгөөр бүрхөөгдэһэн намаг уруу хоолойсоо орошобо. Бүри орогүй толгойгоороо доошоо шэнгэхэ байһаниинь, гартаа бариһан буугайнь ооһор хажуудань байһан модоной мүшэртэ үлгэлдэжэ, тэрээнһээ таталдан, Виктор арайшье гэжэ дээшээ гараба.

Теэд баруун хүлынь үбдэгөөрөө хүдэлхөө болишоһон байба. Тэрэ хүлөөрөө буруу гэшхэжэ, доошоо шабар уруу унахадаа, тахимаа модоной үндэһэнэй узуурта сүмэрэ хадхажархиһанаа мэдэрбэ.

Хүлэйнь үбшэн халуун дээрээ хүсэд ойлгогдоогүй байһанаа, шархын нүхөөр айхабтараар шуһан хаяжа, хүхэ палаг олон хабдажа, ехэ үбшэнһөөнь Виктор харанхалжа, дэмыржэ оробо.

Тэрэ нэгэ бага солоо ороходоо, үмдэнэйнгөө түриие хутагаар отолжо, шархынгаа ангайһан нүхэн дээрэ элдэб набшаһануудые табижа, булшангаа тойруулан хүлөө орёожо уяба.

Удангүй Виктор үрөөһэн хүлөө шэрээд, горхон тээшэ мүлхибэ. Шуһанай ехээр гараһанда, амаи соонь хуу хатаад, тон ехээр уһаниинь хүрэһэн байна.

Энэ шууяатай горхоной эрьедэ Виктор хэды шэнээн хэбтэһэнээ огто һананагүй.

Гэнтэл һэрин гэхэдэнь, наран гаранхай, тойроод шубуу шонхор дуу татана.

Уһанай шууяанай хажуугаар үшөө нэгэ абяан дуулдахадал гээд, Виктор үбшэн

хүлөө мартаад, һүрэ
гэхэдээ, оро бодогүй
гөө газарта унаад, да
ранхалжа эхилбэ.
Энэ үедэ тэрэнэй
дээхэнүүр горхони
шаад, вертолёт нииди
гэрбэ.
Һүүлдэнь Викторэ
хирхэ хуугайлхада
табихаданшье, нимэ
нэ вертолёт ерэбэгүй.
Бусайлдашапан бү
рэнгиин оёорто
тэрэнние хоёр алхам
дань байгаадшье об
тиимэшье бэлэн хар
байба.
Удаа дараа дүр
вертолёдуудай
ниидэжэ гарахыень б
лөө хүдэлгэжэ шадах
лишоһон Виктор со
мэдээн соогоо тоолож
бэ. «Эдэнэр булта
бэдэрнэ. Хэзээшье
олохо» гэжэ тэрэ
аман соогоо хэдэн да
бэнэбэ.
Теэд хэзээ олохоб
Викторэй шадал та
улам бага болоһол ба
Оройшог болоод,
гануудай саана нар
годоод байхада, Э
хажуудань модоной
абяатайгаар хухарша
Виктор һэр-мэр
тохоног дээрээ үг
мүшэрэй хухарһан га
шэ нюдэеэ са шахам
гэтэшэбэ.
Вертолёдһоо бүү
ой соогуур тараж
майе бэдэрһэн байха
нэрэй хэн нэгэнии
хүрэжэ ерэжэшье ба
лоо» гэжэ Викторэ
бүри ехээр сохилшо
Теэд тэрэнь модо
нуулан, дээрэнь орож
дээ, хүн бэшэ, уита
нюдэн, сула һэн бо
хоншоор бултайжа,
буудаа аһашаба.
Баабгай баһал Ви
сошожо, хажуу тээ
ба һүрэбэшье, холо
гүй. Мүнөө ная хү
ойлгожо, айхабтар
гаар хашхараад, а
модонуудые хүүесэ н
орбонгуудтайнь нэгэ
суглуулжа оробо.
«Энэшни намайгаа
модонуудые бэлдэжэ
бэшэ аал? Юумэ ал
доор даража үхөөгэе
дээ дуратай юм гэлсэ
лэй гү? Би тиимэ
нээр шинии хүнэһэн
гүйб!... Шинии
һан дайдата
ехээр лэ сухалдаба
Теэд яахаб. Тэмсэжэ
болоо гүбдеэ. Хэмһэ
дарагша ааб!» — гэ
тор бүтэн хүлэйнгөө
түриинһөө хутагаяа
урдаа газар уруу ша
Баабгай үшөө нэ
гаар хашхараад, Б
урдаһаа молсогороо
жэ ерэбэ.
Виктор буугаа хо
лэн барижа байгаа һ
гайгаа буугайнгаа
алдажархиба.
Баабгайн бүри
орожо ерэһэн хойно
тор таамаг бэе руу
ряад, хоёр-гурба бу
шабха даражархиба.
Баабгай гэдэргэ
шаһан аад, юдэ
зуура наашаа эрье
ёр хүл дээрээ бодо
торые тэбэрихээр
бэ.
Тэрэ дахин бууд
бэгүй. Баабгай бууе
тээшэнь альгаараа
шэнгеэр шэдэжэрхи

(Түгэсхэлынь хожом

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН ТЕЛЕГРАФ РАДИО

РИО РИКО

БҮТЭМЖЭТЭЙ ХӨӨРЭЛДӨӨНҮҮД

ТАСС

Дартмутска X конференцидэ — СССР-эй ба США-гай политическэ, научна, худалдаа наймаанай ба ниитын бүлэгүүдэй түлөөлэгшэдэй хуралдаанда хабаадагшадай тогтооһон хүдэлмэриин бүлэгүүдэй заседанинууд эндэ болоод тараба. Буу зэбсэгүүдые хуряаха, зэбсэглэлгые хизаарлаха асуудалнууд, тэрэшэлэн совет-американ харилсаанай юрэнхы асуудалнууд нэгэдэхи бүлэгтэ зүбшэн хэлсэгдээ. Европодо аюулгүй байдал ба харилсаа холбоо хангаха зүблөөнэй дүнгүүдые үлдэпэ болгон, эндэхи байдалда мүн лэ горитой анхарал хандуулагдаба. Дүтын Зүүн зүгтэхи байдалые амгалан гуримаар заһаруулха асуудал хоёрдохи бүлэгтэ зүбшэн хэлсэгдээ. Совет-американ экономическа харилсаанай, улаһооронгын экономикын асуудалнуудаар гурбадахи бүлэгтэ хөөрэлдөөнүүд болобо.

Совет-американ харилсаанда тааруу хубилалтануудай боложо байһан ушар тэмдэглэгдээ, шахардуу байдалай һуларалтые сахиха ба батадхаха шухала гэжэ лаблан мэдэрэгдээ.

НЬЮ-ЙОРК

Һаад тойбо татаха һэдэлгэ

ТАСС

Мүнөө, һунгалтын урда тээ үнгэргэгдэжэ байгаа кампаниин үедэ США-гай Коммунис партиин туйлаһан амжалтанууд засагаархидай хоро бусалгана. Тэдэнэр һунгуулиин бюллетеньнүүдтэ кандидадууд- коммунистнуудые оруулха ябадалда али бүхы аргаар һаад хэхэ һэдэлгэ гаргана.

Алабама штадта майн 4-дэ эхин һунгалтын захалхадань, США-гай президентын ба вице-президентын тушаалнуудта һунгагдахын тула дэбжүүлэгдэһэн США-гай Компартиин Генеральна секретарь Г. Холлой, Компартиин ЦК-гай Политическэ комитедэй гэшүүн Дж. Тайнерай нэрэнүүдыень бюллетеньдэ оруулхые штадай секретарь А. Бэггитт хорибо. Кандидадууд коммунистнуудые дэбжүүлхээр зүбшөөлэ бэшэгтэ Алабама штадай бүридхэлдэ эбтанхай 5 мянганһаа үсөөн бэшэ һунгагшадай гараа габиһые судья-нотариуста «бэшэгээр лаблан баталуулха» эрилтэ табина. Тиихэдээ судья-нотариусай бэшэмэл баталамжые штат дотор коммунистнуудай кампани эмхидхэгшэд абажа, үрдихэгүй гэжэ найдаһан байгаа ха. Коммунистнуудай нэрые хухалха гэһэн ээлжээтэ энэ һэдэлгынгээ буруу һүрөө һаань, үшөө нэгэ хэмжээ абахаар хараална. Тиимэ гар табилгануудые судьягай баталаавшье һаа, бюллетеньнүүдтэ Г. Холлой, Дж. Тайнерай нэрэнүүдые оруулхын тула штадай генеральна прокуророй шиидхэбэри хэрэгтэй болохо гэжэ А. Бэггитт мэдүүлбэ.

Алабамада компартиин кампани хүтэлбэрилхэ түлөөлэгшэ окружной сүүдтэ бүруушаал эльгээгээ.

РИМ

Һунгалтын болзор тодорхойлогдоо

ТАСС

Италиин парламентын һунгалта болзорһоо урид, байгша оной июниин 20, 21-дэ болохосор зарлагдаа. А. Морын кабинедэй заседани дээрэ иимэ шиидхэбэри абтаба. Һунгуулиин кампани майн 6-дэ — һунгалтын эхилхэһээ 45 хоног урид захалхань.

ТОКИО

Сеулай мальбругууд

ТАСС

Коммунизмда харша бүхэдэлхэйн лиги гэдэг ээлжээтэ сугларалга Сеулда үнгэр гэгдөө. 69 ороной тон хархис этэгээдүүд өөһэд тухайдаа һануулхын тула эндэ сугларба. Лигиин 9-дэхи конференци Урда-Корейн национальна суглаанай байшан дотор үнгэрөө. Сеулай засаг захиргаанай хара зарасанар диктатор Пак Чжон Хи гэдэгэй арад зондо харша, демократида харша хуулинууд ба декредүүдые энэл сайшаан тодор тоо томшогүй олоор гаргадаг байна. Тэдэнэй үндэһөөр, Урда-Корейн хэдэн зуугаад, мянгаад хүн — эрхэ сүлөө ба демократие хамгаалан, һанал бодолоо сэхэ хэлэһэн студентнэр, багшанар, хүдэлмэриншэд түрмэ шоронгуудта хаагданхай.

«Сүлөөтэ дэлхэйе» үмэглэгшэд национальна суглаанай залнууд дотор хэдэн үдэрэй туршада коммунистнуудые хараһан алзуу хашхаралдаа гаргаа.

БОНН

ФРГ-гэй олониитын һанал бодол

ТАСС

«Буу зэбсэгүүдые үрдилдэн түхеэрхэсэ болихын, буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө, шахардуу байдал һуларуулхын ба эб найрамдал батадхахын түлөө» гэһэн уряатай олониитын түлөөлэгшэдэй уулзалганууд ФРГ-й олохон городуудта болоо. Сэрэгэй алба бүрүүшаагшадай интернационал — Эб найрамдал хүсэгшэдэй немец общество иимэ үүсхэл гаргаһан байна.

КАИР

ХУДАЛААР ГЭМНЭНЭ

ТА

Египедэй Араб республикадахи зүүнэй үзэлтэй хүнүүдэй ябуулгые шая худалаар харуулха һэдэлгэ Египедэй хэблэлэй зарим органуудай зүгһөө гаргагдана. Каирай түрүү үзэл бодолтой «Роз эль-Юсеф» гэжэ недели бүриин журнал тэрээндэ шанга харюу үгэбэ. Зүүнэй үзэлтэй хүнүүдтэ эльгээгдэһэн «Москвагай заабаринуудтай» саарһануудые Египедтэ тарааха һэдэлгэ гаргаад, Каирай аэропортдо баригдаһан «журналистка» Игляль Ахмед гэгшэ тухай худал зэрэб үгэнүүдые эндэхи хэблэл үнгэрэгшэ һарын турша соо үсэд нэтэрүүгээр тунхаглаа гэжэ тэрэ журнал бэшэнэ. Энэ «хэрэг» туш

раагдаһан зэрэб
хэблэлэй тунхаглалга
заарлагданагүй. Жэ
хэлэбэл, арадай сү
түрүүлэгшэ политическ
залга бүхэндөө шахуу
хэрэг тухай дурдадаг
гэжэ «Роз эль-Юсеф
дэглэнэ. Тус «хэрэгэй»
байдалые сүүдэй ша
һаа урид тэрэ эхэнэр
нэжэ үрдихэ гэжэ оро
байна.
Энэ гэмнэлгэтэй х
той бүхы хэрэг буруу
Эндэхи сүүд И. Ахме
рэг» хараха бүри түрү
гээ заседани дээрэ тэ
сүлөөлхэ гэһэн шийд
гаргаба.

БЕЙРУТ

Оршон байдалынь шахардуу байһаар

ТАСС

Президентые һунгаха һунгалтын бэлэдхэл орон доторнь хэгдэнэ. Ливанай түрүү үзэл бодолтой, национальна-патриотическа хүсэнүүдэй түлөөлэгшэдэй зүблөөн майн 3-да болоо. Зүблөөнэй һүүлээр хэблэлдэ зорюулан тунхаглагдаһан мэдүүлгэ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: республикын ямаршье гэнэ президент политическа реформонуудайнгаа программа дотор эдэнэй хүсэлэнгүүдые хараада абаха ёһотой гэһэн эрилтэ түрүү үзэл бодолтой хүсэнүүд табина.

Буудалдаа зогсоохо тухай

хэлсээе дэмжэхэбди гэ
ришэлдөөндэ хабааза
хы талануудай на
шье Ливанай ниисл
сэгтэ тулалдаанууд бо
Ороной урда хил
Израилиин сэрэгүүд
луулха, Ливанай э
шэ США-гай сэрэг
рабльнуудые асарха
Ливанай дотоодын
тэ хамаарха бэлэдха
дэжэ байһан ушар Л
политическа бүлэгүү
да сошордол үүсхэ
Ливандахи баруу
баридаг хүсэнүүдэ
лэгшэдтэй холбоо
США-гай президент
хай түлөөлэгшэ
ябуулга ливанайх
һэжэг түрүүлнэ.

Редактор Р. Б. ГАР

Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00552. Заказ №